

Eberew Eber buuj hã kerih do hahỹh

Ããs sa bahãnh P'op Hagä Do T'aah ky n'aa hahỹh

¹ P'ooj ub, hajõõ nuu me ër wahë makũũh* hã P'op Hagä Do maher'oot ta ky n'aa rod raher'oot do hã. Ta see hadoo tamaher'oot paah, ta see hadoo tamaher'oot ta see pé noo gó. ² Hỹh kä, da hë kä, ta T'aah hã ër tamaher'ood kãn. Ta T'aah mo haj'aa hã P'op Hagä Do pahuuw wät paa badäk hahỹh, wë, sagõõh, papỹyj, kamarab na-ããj hë. Sahõnh hë ta wë hanäng do ta T'aah gadoo da P'op Hagä Do ky däng. ³ Ta T'aah hã P'op Hagä Do kabaj'aa do kametëeh. Ta Yb, P'op Hagä Do hadoo né hë tii. Ta kyyh tak'ëp hejooñh doo me sahõnh hë tapahuuj wät do tamatakëe, baad tabahado had'yyt hë hyb n'aa, baad tanado mahãnh. Nesaa do ër h'yyb gó hanäng do tado hõm do jawén paa bä, hỹ pong jé, P'op Hagä Do hub hënh, takaweh'ëeh doo bä tabaso kãn, P'op Hagä Do bag'ããs doo bä. ⁴ Ããs sa bahãnh ti tanu gadäg kãn, tak'ëp tahyb n'aa jawyg däk do hyb n'aa ããs sa bahãnh P'op Hagä Do an'oo däk do hyb n'aa. ⁵ Ããs sa bahãnh tawén hadoo, dooh “Tah y õm. A yb y hado däk naga hë”, † P'op Hagä Do anoo bä ããs sa hã. Dooh na-ããj hë ããs hã “Y né da a Yb, õm kä Tah yỹ”, ‡ tanoo bä. Ta T'aah hã ti tabaher'oot. ⁶ Ta kyy kerih do bód see hã hahỹh da P'op Hagä Do kyyh badäk hahỹh hã ta T'aah wah'ëeh hadoo do tamejũũ noo gó:

* 1:1 Eber buuj sa wahë makũ tii. Ta wakãan tama erih do hyb n'aa, ër wahë makũũh tawén näng. Eber buuj sa uuh ti Judah buuj. † 1:5 Saaw-Mo 2.7

‡ 1:5 2 Samuëw 7.14

“Ÿ karēn sahōnh hē āās raweh'ēeh.”§

⁷ Āās ky n'aa hā kā hahÿÿ da P'op Hagä Do kyyh:

“Āās karom ÿÿ, tabahēm do hadoo rabahadoo ÿ an'oo bä. Tëeg hōō hadoo ÿ an'oo bä na-āāj hē karom ÿÿ hā”, näng ta kyyh.**

⁸ Ta T'aah ky n'aa hā kā hahÿÿ da P'op Hagä Do kyyh:

“Ōm da tabagā n'aa had'yyt hē, P'op Hagä Doo. Mabag'āās do hā baad mamoo wät.

⁹ Baad hadoo do ti makamahän doo.

Tak'ëp maganen'aak taw'āāts hē nadoo doo.

Ti hyb n'aa P'op Hagä Doo, mah'yy kaha'eeh doo,

ōm tasëew hōm,

tak'ëp mah'yy gadajang tan'oo bä a hata mahänh.”††

¹⁰ Hahÿÿ da na-āāj hē P'op Hagä Do kyyh ta T'aah ky n'aa hā:

“Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo,

ōm né ti sahōnh hē tadu dahäng noo gó badäk hahÿÿh, wë, papÿÿj, kamarab, sagōōh na-āāj hē pahuuj wät doo.

¹¹ Ta ti sahōnh hē gawatsik da.

Tii d' nado ōm. Ōm da awäd had'yyt hē.

Ji saroor ahänh do hadoo badäk hahÿÿh,

wë, papÿÿj, kamarab, sagōōh na-āāj hē.

¹² Ji hatsë ji apōōs doo da mabad'oo da sa hā.

Mawareem da, ji saroor ji wareem doo da.

Tii d' nado ōm.

P'ooj ub mabawät doo da,

§ 1:6 Dew-Teronom 32.43. Saaw-Mo 97.7 ** 1:7 Saaw-Mo 104.4 †† 1:9 Saaw-Mo 45.6-7

tii da mabawäd had'yyt hẽ da.
 Dooh makawareem bã.
 Õm da awäd had'yyt hẽ.”‡‡

¹³ Dooh noo gó ãäs sa hã P'op Hagä Do her'ood bã:

“Aso hup ÿÿ hẽnh, si ÿ mabag'ãäs hyb n'aa a majĩ ÿ
 nes'ëem bã kã.”§§

¹⁴ ãäs kã, sahee hedoo doo, P'op Hagä Do mejũũ do moo
 bok do tii. P'op Hagä Do mejũũ ramasa hyb n'aa ta jawén
 ta wẽ hedëp doo.

2

¹ Ti hyb n'aa kã, ãäs sa bahãnh Jesus bahadoo do hyb
 n'aa, taw'ãäts hẽ ta bahãnh baad ub ër hyb n'aa matakëe
 ta ky n'aa hanãm do ër maa napäh do hã, ta s'ee hẽnh,
 dawëe ta mahãnh ër h'yyb nawät hyb n'aa. ² Ky n'aa
 jaw'yyk né hẽ P'op Hagä Do kyyh p'ooj ub ãäs Mosees sa
 hã ratab'ëes doo.* Sahõnh hẽ ta ti ky nadah'eeh doo, ty
 n'aa ges'yyk doo, raky nadaheeh do pénh né hẽ ragadoo
 paa baad nadoo do ta sãm. ³ Tii d' tahadoo do hyb n'aa,
 dooh da ër kedëeb bã P'op Hagä Do ji tarejãã do mahãnh,
 tak'ëp baad hadoo do ër ted'ëep do ky n'aa hã ër hyb n'aa
 manatakä bã, ta hã ër hyb n'aa nap'eed bã. Jesus, Tak'ëp
 Hyb N'aa Jawyk Do né hẽ ti pooj jé sa hã tamaher'oot
 do ta ti ji ted'ëep do ky n'aa. Ta jawén, Jesus kyyh maa
 napäh doo, te hub né hẽ tii, rametä kãn ër hã kã. ⁴ Èr hã
 ramaher'oot noo gó, ta metëe n'aa me, meuj n'aa näng
 doo me, tapehuunh doo me na-ããj hẽ P'op Hagä Do metä

‡‡ ^{1:12} Saaw-Mo 102.25-27 §§ ^{1:13} Saaw-Mo 110.1 hã takerii däk tii. Ta
 T'aah hã tabaher'oot ta tii. * ^{2:2} P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do tii, pä
 gatsebak do hã kerih do paah.

kän te hub né hē tii. Ta Sahee hã hana do ji hajaa doo, tah'yib däng doo da ji hã tanoo doo, ta tii me na-ãäj hē tametëeh ta tii.

Ëër, ta wakãän bahadoo Jesus hado däk do ky n'aa hahÿÿh

⁵ Bë ÿ maher'oot hahÿÿh: Dooch ããs sa hã tado bã P'op Hagä Do an'oo däk rabag'ããs hyb n'aa ta ti papuuj hedoo do ta karapee rababok doo bã, ta jawén hawät doo, ta ky n'aa babä bë ÿ ma erih doo. ⁶ Dooch ããs hã tan'oo bã ta ti rabag'ããs. Ti anäng P'op Hagä Do kyy kerih doo gó hahÿÿ da ta her'oot doo:

“Dooch its ti ajyy.

Ti hadoo né hē sa hã mahyb n'aa esee, P'op Hagä Doo.

Dooch its badäk hahÿÿ hã habong doo.

Ti hadoo né hē mahag'ããs sa hã.

⁷ ããs hyb n'aa jewyk do yd jé kanahën d'os hē ajyy rahyb n'aa jewyk man'oo bã.†

Ti hadoo né hē, tak'ëp rahyb n'aa jew'yik, tak'ëp rakawehëë däk man'oo bã.

⁸ Sahõnh hã rabag'ããs man'oo bã”,‡ näng mä ta kyyh.

Sahõnh hã rabag'ããs P'op Hagä Do an'oo bã kä, dooh mad'aak pé rabanag'ããs péh. Tii d' tahado né paawä, da hē dooh ër hapëë nä bã sahõnh hã rabag'ããs. ⁹ Ta ti nepä né paawä ër hã, ër hapäh Jesus, ta hã ta ti kerii däk do paa kaja däk doo. ããs hyb n'aa jewyk do yd jé Jesus bahadoo dó P'op Hagä Do an'oo bã paah, ji wë P'op Hagä Do ky ennym do hyb n'aa sahõnh hē sa hyb n'aa tadajëp hyb n'aa. Hÿÿ kä, tahob wät do hyb n'aa paa dajëb, tak'ëp Jesus hyb n'aa jawyg däk, tak'ëp takawehëë däk.

† ^{2:7} Hahÿÿ da na-ãäj hē tahajaa ji erii bã: “Banadawëët do noo gó, ããs hyb n'aa jewyk do yd jé man'oo bã ajyy rahyb n'aa jewyk.” ‡ ^{2:8} Saaw-Mo 8.4-6

¹⁰ Taw'ãäts hē né hē P'op Hagä Doo, sahõnh hē tahana doo, ta hyb n'aa sahõnh hē hawät doo, Jesus hã tabad'oo doo: Jesus ahoop do hyb n'aa baad had'op Jesus wén hado kãn tan'oo bã, hajök badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagä Do taah hedoo doo, ta sii ta bag tak'öp gabarëeh do mahang rababoo padëek hyb n'aa kä. Jesus sa h'yyb tym dëeb P'op Hagä Do wë. ¹¹ P'op Hagä Do hanaa né hē Jesus, tsyt hē P'op Hagä Do wë ji bawäd däk hanoo doo. Ti hanaa na-ãäj hē ji, tsyt hē P'op Hagä Do wë haboo däk doo. Sét hanaa né hē ëër. Ti hyb n'aa dooh Jesus nu mebyy bã “wakãn haa” tanoo bã ër hã, ¹² hahÿÿ da ta Yb hã tabaher'oot noo gó:

“ÿ maher'oot da a ky n'aa wakãn haa sa hã.
 Õm ÿ ma ejäm da sa hõõ gó, a hyb n'aa rakahet'aa doo
 bã.”§

¹³ Hahÿÿ da na-ãäj hē ta kyyh: “Ta hã da ÿ h'yy kasadä”,** näng mäh. Tii bã ahõm nã ta kyyh: “Gëet hahÿÿ ÿÿ, karapé haa sa sii, hã ÿ P'op Hagä Do anoo doo”,†† näng mäh.

¹⁴ Ta karapee ramajyyw enäh do hyb n'aa, radab enäh do hyb n'aa, sa da hadoo Jesus bahado däk. Tii d' tawén d'oo tadajöp doo me tagawatsiig hõm hyb n'aa Dijab,‡‡ dajëb hejój wë näng doo, ¹⁵ ër tabed'ëep hyb n'aa kä ji dajöp ji jeÿÿm do mahãnh. Dajëb ji jeÿÿm do hyb n'aa, sa karom he'ÿÿm doo gó habok do hadoo paa ër p'ooj ub. Jesus ër tabedëeb wät hÿÿ kä, baad ub, neÿÿm doo gó ër babok hyb n'aa kä. ¹⁶ Wyt ta maab hē: Aj'yy Jesus wén hado däk, Abaraãm panaa hedoo do tamasa hyb n'aa. Dooh ãäs tamasa do hyb n'aa tado bã tii. ¹⁷ Ta wakãän

§ 2:12 Saaw-Mo 22.22 ** 2:13 Isajas 8.17 †† 2:13 Isajas 8.18 ‡‡ 2:14
 Gereg kyy me ramaneëënh Nesaa Do Yb, Dijab. “Ji taky n'aa tapa had'yyt doo”, tahanäng pé ti Dijab.

hed'op tawén hado dāk, sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät tabahadoo hyb n'aa P'op Hagä Do wë, sa hä t'yyd mehïin doo, P'op Hagä Do wë baad had'yyt hë moo wät doo. Sa da hadoo tabahado dāk paah, tadajëp doo me nesaa do ër moo bok do tabado hõm hyb n'aa. ¹⁸ Jesus ahob wät do hyb n'aa ta hä Dijab h'yyb tatuk noo gó, Jesus hajaa tamasaa bä ji, da hë Nesaa Do Yb h'yyb tatuk doo. Tahapäh nyy da ji tamasa.

3

Mosees hyb n'aa jawyk do bahãnh Jesus hyb n'aa jawyk do ky n'aa hahÿÿh

¹ Ti hyb n'aa wakãn haa hedoo doo, tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew bong doo, ta jawén, hÿ pong jé ta pa bë babok hyb n'aa, taw'ääts hë Jesus hä bë hyb n'aa matakä. P'op Hagä Do ky n'aa rod ër wë tamejüü do tii. Ër ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wë. Ti né hë ër h'yy kaha'eeh doo. ² Sahõnh hë ta hä P'op Hagä Do mejüü do Jesus moo wäd wäd had'yyt hë, p'ooj ub Mosees moo wäd wät doo da sahõnh hë P'op Hagä Do tób n'aa yt hä.*

³ Mosees hyb n'aa jawyk do bahãnh Jesus hyb n'aa jawyk. Panyyg ky n'aa gó bë ÿ maher'oot: Tób ky n'aa etsëeh do bahãnh tób tama do ky n'aa etsëeh. ⁴ Anyy né paawä sahõnh hë tób tahem'aa doo, ti bahãnh ti P'op Hagä Doo, sahõnh hë mo haj'aa näng doo. ⁵ Mosees kä, P'op Hagä Do karom, baad tamoo wät paa sahõnh hë P'op Hagä Do mejüü doo, tób ta yd kahesé do hä. Mosees moo wät do

* 3:2 Tób P'op Hagä Do yd kahesé do pan'aa P'op Hagä Do ky gabuuj gó Mosees tamaa sooh do apäh ti P'op Hagä Do tób n'aa. Ta see pé noo gó P'op Hagä Do karapee na-ãäj hë ramaneëenh P'op Hagä Do tób n'aa. Ti hyb n'aa, “baad ub Mosees moo wäd wät P'op Hagä Do karapee sa mahang”, tahanäng pé tii.

paa ta metëë n'aa P'op Hagä Do T'aah ky n'aa hä.† 6 Kristo hä kä, P'op Hagä Do T'aah, baad tamoo wät P'op Hagä Do tób n'aa hadoo do hä kä. Èër, Kristo hä h'yy ka'eeh do ti ta tób hadoo doo, neÿÿm doo me èr gadaa bä had'yyt hē èr hä taky däng doo. Èr h'yy ganejë hōm bä èr pooj jé èr gada do hä, èr kasab'ee do hä.

Taw'ääts hē dooh ji aba bä ji h'yyb ky n'aa hahÿÿh
7 Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do kyy kerih do hä ta Sahee her'oot doo da:

“Da hē, P'op Hagä Do kyyh bë maa napäh bä,
8 bë aba manä bë h'yyb, P'op Hagä Do wē rah'yy kawereem do paa da,

banawäng doo bä P'op Hagä Do rametyy noo gó.

9 Ta tii bä bë wahē makū ÿ ramehet'yy,

40 ta baab noo gó rahapëë né paawä kabaj'aa do ÿ moo wäd wät do sa mahang.

10 Ti hyb n'aa ÿ kawajãän paa nanäng sa wē.

Hahÿÿ d' paa ÿ her'oot sa ky n'aa, ‘Ta s'ee hēnh had'yyt hē sa h'yyb bawät.

DooH rakarēn bä rabok bä ÿ karēn doo da', näng paa kēh ÿÿ.

11 Ti hyb n'aa ÿ kawajãän doo me, ky kaneh'ÿÿt doo me, ÿ ky däng hahÿÿh:

‘DooH da ÿ an'oo bä ÿ benäm doo bä rajëë pä bä. DooH da ÿ an'oo bä rakamehããg ÿ ky däng doo bä’ ”,‡ näng P'op Hagä Do kyyh.

† 3:5 Hahÿÿ da na-ãäj hē tahajaa ji erii bä tii: “Mosees kä, P'op Hagä Do karom, baad tamoo wät paa sahōnh hē P'op Hagä do mejūū do P'op Hagä Do karapee tabahag'ääs bä. Mosees moo wät do paa ta metëë n'aa P'op Hagä Do T'aah ky n'aa hä.” ‡ 3:11 Saaw-Mo 95.7-11.

¹² Wakān haa hedoo doo, bë hyb n'aa matakä nesaa bë h'yyb nahadoo hyb n'aa. Bë hyb n'aa matakä bë h'yy kanae mahānh, P'op Hagä Do hawäd had'yyt do bë neréd mahānh. ¹³ Taw'ääts hë bë sahōnh hë bë h'yyb enāw bë da hadoo doo, da hë ji P'op Hagä Do bats'yyt nä bä, bë see ta h'yyb baa mahānh nesaa do tamoo wät do ta hā wadii do hyb n'aa. ¹⁴ “Bë hyb n'aa matakä P'op Hagä Do bë neréd mahānh”, ÿ wén mejūū bë hā, Kristo h'yyb hataa ër bahado dāk do hyb n'aa. Kristo h'yyb hataa né hë ëer, baad had'yyt hë ër h'yy kasadëë bä ta hā, pooj jé ër du doo noo gó baad ër h'yy kasadä doo da. ¹⁵ Hahÿ tabaher'oot bä, “Da hë, P'op Hagä Do kyyh bë maa napäh bä, bë aba manä bë h'yyb, P'op Hagä Do wë rah'yy kawereem do paa da”, § ¹⁶ jaa ti P'op Hagä Do kyyh maa napäh doo, ta wë h'yy kawereem doo? Sahōnh hë Esit häj n'aa bä naa Mosees manyyh do né hë tii. ¹⁷ Jaa wë P'op Hagä Do kawajään 40 ta baab noo gó? Nesaa do moo bok do wë takawajään. Banawäng doo bä daap sa kamag baboo hōm. ¹⁸ Jaa hā ta ky kaneh'ÿÿt doo me P'op Hagä Do ky hadoo: “Dooh ÿ an'oo bä da ÿ benäm doo bä rajëë pä bä. Dooh da ÿ an'oo bä rakamehāäg bä pa ÿÿ”? Ky nadah'eeh do hā ta ky däng tii. ¹⁹ Rah'yy kana'eeh do hyb n'aa né hë rawén nahajaa rajëë pä bä P'op Hagä Do benäm doo bä, ër hapäh.

4

¹ Ti hyb n'aa, tanahānh nä do hyb n'aa ji P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, tabenäm doo bä ji h'yyb tym kameh'ääk doo, taw'ääts hë h'yyb eÿÿm doo me baad ër hyb n'aa matakëë, bë see nes'ōōs hyb n'aa tii. ² Ta tii d' bë ÿ wén maher'oot, banawäng doo bä sa hā ramaher'oot do paa da, ër hā na-āāj hë ramaher'oot P'op Hagä Do panyyg hanām doo. Nanäng dooh ragado bä P'op Hagä Do ky n'aa

§ 3:15 Saaw-Mo 95.7-8

enooh doo, raky nadaheeh do hyb n'aa sa wób ky dah'eeh doo da.* ³ Èër kä, P'op Hagä Do panyyg hanäm do ky dah'eeh doo, èr gadoo da P'op Hagä Do hanaa ji h'yyb tym kameh'ääk doo. Ky nadah'eeh do sa ky n'aa kä hahÿÿ d' paa P'op Hagä Do beher'oot:

“Ti hyb n'aa ÿ kawajãän doo me ky kaneh'ÿÿt doo me ÿ ky däng hahÿÿh:
 ‘Dooh ÿ an'oo bä da ÿ benäm doo bä rajëë pä bä.
 Dooh da ÿ an'oo bä rakamehãäg ÿ benyyw hõm doo bä.’”†

Raky nadaheeh do hyb n'aa né hë rawén ganadoo sa h'yyb tym kameh'ääk doo. P'ooj ub paah, badäk hahÿ tadu dahäng noo gó P'op Hagä Do benyyw däk paa tii.

⁴ P'op Hagä Do benyyw däk paa ta ti èr wén hapäh, hahÿÿ da ta kyy kerih doo gó taher'oot do hyb n'aa setsi däg kä ta ã ky n'aa hä, tapehuunh do jawén paa bä: “Setsi m' ta ã kä tamoo gawatsik. Setsi kä m' ta ã kä, P'op Hagä Do kameh'ääk tapehuunh do hyb n'aa.”‡ ⁵ Ta ti ky n'aa né hë na-ãäj hë taher'oot hahÿÿ da tabaheer'oot bä: “Dooh ÿ an'oo bä da ÿ benäm doo bä rajëë pä bä. Dooh da ÿ an'oo bä rakamehãäg ÿ benyyw hõm doo bä.”

⁶ P'op Hagä Do benyyw däk né hë ji baym do hood, ji h'yyb tym kameh'ääk doo bä. Pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ky n'aa hanäm do maa nap'ëëh doo, dooh raky dahé bä, ti hyb n'aa dooh ragado bä tii. Ti hadoo né hë, ti abok nä ta wób sa pooj jé P'op Hagä Do benyyw däk rabajëng hyb n'aa ta gó. ⁷ Ti hyb n'aa p'aa hënh P'op Hagä Do anoo ta tyw n'aa ji hä. Da hë ti tabanoo ta tyw n'aa ji

* ^{4:2} Pawóp hë ky dah'eeh paah, Kareb, Josuwéh häd enäh doo. Ta wób dooh raky dahé bä, rawén ganadoo P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo. † ^{4:3} Saaw-Mo 95.11 ‡ ^{4:4} Genesis 2.2

hã. Hajõng ta baab jawén paa bä, raky nadaheeh do jawén paa bä, P'op Hagä Do ky däng paa ta tii, Dawi her'oot do hã, pooj jé ȳ erii wät doo.[§] Hahỹỹ d' ta kyyh:

“Da hẽ, P'op Hagä Do kyyh bẽ maa napäh bä, bẽ aba manä bẽ h'yyb”,^{**} näng mäh.

⁸ Josuwéh tado bä paawä ti hanoo do rakameh'ääk doo, hëej sa hã taky n'aa enooh do tado bä paawä rakameh'ääk doo bä, dooh ta jawén P'op Hagä Do her'ood bä paawä ta see pé ky n'aa ji kameh'ääk doo.^{††} ⁹ Ti hyb n'aa kä, ti anyy däk tsyt hẽ kasëew däk do ji h'yyb tym kameh'ääk doo, ta karapee hyb n'aa P'op Hagä Do benyyw däk doo. ¹⁰ Ta ti ji h'yyb tym kameh'ääk do gad'oo doo, rakameh'ääk da ramoo bok do jawén paa bä sa hã P'op Hagä Do karën doo, P'op Hagä Do kameh'ääk doo da né hẽ tapehuunh do tabahajaa do jawén paa bä. ¹¹ Ti hyb n'aa kä, taw'ääts hẽ tak'ëp ër hyb n'aa tam'aah ji h'yyb tym kameh'ääk do P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ër gadoo hyb n'aa, nabuj keh'üüm doo, ky nadah'eeh doo, p'ooj ub habong doo da ër nabok hyb n'aa.

¹² Ta ti ȳ wén her'oot, awät do hyb n'aa P'op Hagä Do kyyh. Tahajaa tabad'oo P'op Hagä Do karën doo. Sën-jeer séd demuun tahãw padëek do bahñnh P'op Hagä Do kyyh hehãm do hadoo. Sën-jeer t'öp tabajëng doo da ji k'yy gahüün gó, t'öp P'op Hagä Do kyyh bajëng ji h'yyb tym gó. Sahõnh hẽ ji h'yyb gó hanäng do tametyy, sahõnh hẽ ji hyb n'aa newëe do tametyy. ¹³ Sahõnh hẽ P'op Hagä Do pahuunh do mahang dooh kejën pé P'op Hagä Do mahñnh.

[§] 4:7 Poojjé ȳ erii wät doo tawén näng, tëg eh do 3 hã pawóp nuu me ta ti taberii wät do hyb n'aa. ^{**} 4:7 Saaw-Mo 95.7-8

^{††} 4:8 Josuwéh ti Kanaäh häj n'aa hënh Isaraéw buuj mahüüm do paah.

Sahõnh hē P'op Hagä Do bahapäh. Sahõnh hē wyt ta maab hē ta matym gó. Ta matym gó ər kametä däk da ər metëeh hyb n'aa ta hã nyy da ər baboo bok paah.

Jesus ər ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wë ky n'aa hahÿh

¹⁴ Ti hyb n'aa kä, ti anäng do hyb n'aa Jesus, P'op Hagä Do T'aah, ər ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do P'op Hagä Do wë, hÿ pong jé P'op Hagä Do wë hajëë suun doo, taw'ääts hë dooh ər h'yy keréd bā Jesus ky n'aa ər gado däk do paa hã. ¹⁵ Taw'ääts hë ta tii hã ər h'yy kanerét ÿ wén näng, ər ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do P'op Hagä Do wë tabahapäh do hyb n'aa né hë ər h'yyb nahejooj. Tahapäh ər hã kametëeh doo, ti na-ãäj hë Nesaa Do Yb h'yyb tatuk do paa hyb n'aa sahõnh hã, ər Nesaa Do Yb h'yyb tatuk doo da né hë. Nesaa Do Yb h'yyb tatug né paawä ta hã, dooh nesaa do Jesus hã. ¹⁶ Ti hyb n'aa taw'ääts hë h'yy kasadä doo me P'op Hagä Do ky enyym do wë ər bahõm, ‡‡ ər tat'yyd mehÿn hyb n'aa, taky enyym doo gó ər tamasa hyb n'aa baad tanadoo noo gó ər hã.

5

¹ Sahõnh hë sa ky n'aa rod wahë n'aa P'op Hagä Do wë takasëew hõm sa wakãän mahang, sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë tabahadoo hyb n'aa, P'op Hagä Do matym n'aa ta wë tamanaa hyb n'aa, sa masãäh wób P'op Hagä Do hã tama ejuu hyb n'aa na-ãäj hë, nesaa do ramoo bok do kado hõm hyb n'aa. ² Sa da hadoo sa ky n'aa rod tabahadoo do hyb n'aa, sa nemuun h'yyb nahejooonh do hyb n'aa, tahajaa kaja hë ta h'yyb tamahüüm bā h'yy gatamah do hyb n'aa hes'õös do sa wë. ³ Sa da ta h'yyb nahejooonh do hyb n'aa, ta wakãän hyb n'aa had'yyt nado tama ejuu P'op

‡‡ 4:16 Ji h'yy kasadä doo me ji ky n'aa etsëë, tahanäng pé ta wë ji bahõm doo.

Hagä Do wë. Ta hyb n'aa na-ãäj hë ky n'aa jaw'yyk do mejũũ P'op Hagä Do hã tama ejuu, nesaa do tamoo wäd wät do kado hõm hyb n'aa.

⁴ Dooch hajaa pé ta daaj hë takasëew bã sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë tabahadoo hyb n'aa. P'op Hagä Do ti hasëm tii, Arãw tasëew hõm do paa hadoo. ⁵ Ti hadoo Kristo hã. Dooch ta daaj hë takasëew bã, dooch ta daaj hë takawehëë bã sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do tabahadoo hyb n'aa. P'op Hagä Do né hë tii, “Tah ÿ õm, hana ÿ õm”^{*} hanäng do ta hã. ⁶ Hahÿÿ da na-ãäj hë Kristo hã P'op Hagä Do baher'oot ta kyy kerih do bód see hã:

“Sa ky n'aa rod wë ÿ had'yyt hë õm,
Merekisedek,[†] sa ky n'aa rod wë ÿ hadoo péh”,[‡] näng mä
ta hã.

⁷ Badäk hahÿÿ bã Jesus bawät noo gó tak'ëp taky n'aa etsëë P'op Hagä Do hã. Tak'ëp ta kyyh taky n'aa etsëë bã, haoot doo me na-ãäj hë taky n'aa etsëë P'op Hagä Do hã, dajëb mahãnh ji hed'ëep do hã. P'op Hagä Do ky daheeh taky n'aa etsëë doo, Jesus ky dahé had'yyt hë do hyb n'aa ta Yb karën doo. ⁸ P'op Hagä Do T'aah né hë paawä, nesaa do tahoop do hã tahapëë däk nyy d' tahanäng pé P'op Hagä Do hã ji ky daheeh doo. ⁹ Sahõnh hë ta Yb karën do ta hã kaja däk bã kä, sahõnh hë ta hã ky dah'eeh do sa h'yyb tym dëëb tabahado däg kån. P'op Hagä Do pa had'yyt hë da rababok tan'oo bã kä. ¹⁰ Sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wë, Merekisedek hadoo do Jesus bahado däk P'op Hagä Do an'oo bã.

Ji h'yy ganajëë hõm do Jesus hã ky n'aa hahÿÿh

^{*} 5:5 Saaw-Mo 2.7 † 5:6 Genesis 14.17-20 hã takerii däk ta ti Merekisedek panyyg. ‡ 5:6 Saaw-Mo 110.4

¹¹ Hajõng ti anyy däk paawä ta ti ky n'aa bë ÿ maher'oot hyb n'aa. Ti hadoo né hě, hejooñh ji maher'ood bä ta ky n'aa, nayyw hě bë h'yy ganahoot do hyb n'aa ta hã. ¹² Bãp peej däg bë h'yy kae däk do hyb n'aa Jesus hã, ta wób paawä bë ma metëëk da hě ta ky n'aa. Ti hadoo né hě, dooh tagah'ood nä bä bë hã. Bë karën p'aa hěñh ji ma metëëk bë hã. Jããm hě pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa bë rama metëëk do paa ji ab'aanh bë karën. Karapee t'aah ta ÿñ bii gamyyj karën doo, ta tä nawëh nä do hadoo bëëh. ¹³ Bii karën nä doo, karapee t'aah hadoo näh, ji hã P'op Hagä Do karën do hã h'yy ganahoot nä doo. ¹⁴ Ta dab ti wahëh hedoo do sa tä. Hahÿÿ d' ÿ hanäng pé tii: H'yy gah'ood däk do ramaa napäh sahõnh hě P'op Hagä Do kyyh. Sa h'yyb gó rahyb n'aa newë had'yyt hě do hyb n'aa, rahapëë däk ny hadoo do baad ub, ny hadoo do baad nadoo doo.

6

¹ Ti hyb n'aa, taw'ãäts hě ër hyb n'aa matakëë baad tagahoot hyb n'aa ër hã sahõnh hě ër hã Kristo metëëh doo, baad ër bahaja däk hyb n'aa. Taw'ãäts hě dooh ër abaj had'yyt hě jããm hě pooj jé Kristo ky n'aa ër rama metëëk doo. Taw'ãäts hě dooh p'aa hěñh ër abaj jããm hě pooj jé ër ma kamet'ëëg wät doo, daap hadoo do ji moo wät do ji eréd hõm do ky n'aa hedoo doo, P'op Hagä Do hã ji h'yy ka'eeh do ky n'aa hedoo doo, ² ji nu kemuun do ky n'aa hedoo doo, sa wahë n'aa sa moo radatoonh do sa nu gad'oo bä ky n'aa hedoo doo, dejëp do ragenä bong do ky n'aa hedoo doo, h'yy kana'eeh do P'op Hagä Do ky n'aa ety had'yyt hě do ky n'aa hedoo do na-ãäj hě. Ër hapëë däk né hě sahõnh hě ta tii. ³ Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do an'oo bä, ër ma kametëëk ër nahapäh nä doo, ër hapäh do takah'ũũm hyb n'aa, baad ër bahaja däk hyb n'aa kä.

⁴⁻⁶ Ta ti ŷ wén her'oot, dooh tahaja bä kä p'aa hēnh P'op Hagä Do wē rah'yy kawereem bä Kristo tyw n'aa reréd bä, P'op Hagä Do panyyg hā rah'yy gah'ood dāk do paah, P'op Hagä Do hanaa ramepēē dāk do paah, P'op Hagä Do Sahee ragado dāk do paah, P'op Hagä Do kyyh hanām do ramepēē dāk do paah, Kristo hejój ta jawén tabag'āās noo gó tametēēh do rahapēē dāk do paa na-āāj né hē. Kristo heréd hōm doo, dooh tahaja wād bä p'aa hēnh rah'yy kawereem P'op Hagä Do wē, p'aa hēnh P'op Hagä Do T'aah b'aa kajatsék do hā rabepēēm hadoo do hyb n'aa, sahōnh hē rabahapäh bä P'op Hagä Do T'aah ta wób raky n'aa rejāā ran'oo bä ta tii hā. ⁷ P'op Hagä Do ky n'aa edēng gēew naēng tōs gado had'yyt doo, ta danāh joom baad hawāng hanoo doo. ⁸ Tii d' nado gēew naēng hadoos do gado had'yyt né paawā jāām hē hawāng jawii hedoo doo, sasēng hedoo doo. Dooh gēew baad hadoo do tado bä. Edaa dāk P'op Hagä Do ky n'aa wasee tii. Tagadēēg ub tagawats'iik tii.*

⁹ Tii d' né ŷ baher'ood paawā najis haa, dooh h'yy gejē hōm do wób bē do bä hā ŷŷ. Baad hadoo do hā, ji h'yyb tym hedēp hanoo do hā bē h'yy kajäk, hā ŷŷ. ¹⁰ Ta ti ŷ wén hapäh bē hā, taw'āāts hē hadoo do hyb n'aa P'op Hagä Do bad'oo ji hā. Dooh da tamabaan bä bē moo bok do paah. Dooh da tamabaan bä ta hā bē kamahñn do hyb n'aa ta karapee tsyt hē ta wē kasēew bong do bē masa do paah, da hē bē masa do na-āāj né hē. ¹¹ Ti hadoo né hē, ŷ karēn paawā tsebé doo me, tak'ēp bē h'yyb hedoo doo me had'yyt hē bē bad'oo ta ti bē dajēb bä kä, baad bē gadoo hyb n'aa hŷ pong jé bē gahēen doo. ¹² Dooh ŷ karēn bä bē

* 6:8 Gereg kyy me tabaher'oot, "Tagadēēg ub tagatang." Tagadēēg ub tagawats'iik tahanāng pé tii, Gereg kyy me. Gēew ky n'aa gó ji tamaher'oot Jesus hā h'yy ganejē hōm do sa ky n'aa, h'yy gejē hōm do sa ky n'aa na-āāj hē.

nehōj padäg bä. Taw'ãäts hē P'op Hagä Do ky n'aa enooh do bë pooj jé gado däk do rababok doo da bë babok. Baad rah'yy ka'eeh do hyb n'aa, h'yy ganajëng doo me rababok do hyb n'aa, ti ragado däg kãn P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo kä.

P'op Hagä Do moo wät né hē ji hã taky n'aa enooh do ky n'aa hahÿÿh

¹³ P'ooj ub, Abaraãm hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh noo gó, ta daaj hē, ta häd gó taky däng, dooh taky kahÿÿd bä Abaraãm bahapäh hyb n'aa. Dooh P'op Hagä Do bahãnh péh, ti hyb n'aa ta häd gó né taky däng. ¹⁴ Hahÿÿ da Abaraãm hã taky n'aa enooh: “Ōm ÿ ky n'aa edëng né da. Tak'ëp da takanekan a panaa”,[†] näng mä ta kyyh. ¹⁵ Tii bä h'yy ganajëng doo me Abaraãm gada do jawén paa bä, tagado däg kãn ta hã P'op Hagä Do ky n'aa eno däk do paah. ¹⁶ Baad ji karën bä ji ky dëë bä, ji bahãnh hyb n'aa jawyk do hã ji ky däng, te hub né hē ji her'oot do ta wób rabahapäh hyb n'aa. Tii d' ji adoo bä, dooh ji raky sëew wäd bä. ¹⁷ Tii d' paa P'op Hagä Do bad'oo. Ky kaneh'ÿÿt doo me ta häd gó taky däng, sa hã taky n'aa enooh noo gó. Tii d' tawén d'oo, ta jawén taky n'aa enooh do gadoo doo, dooh sa hã P'op Hagä Do ky kahÿÿd bä baad rabahapäh hyb n'aa. ¹⁸ Dooh P'op Hagä Do ahÿÿd bä ta kyyh. Dooh P'op Hagä Do noo kanesa bä. Pawóp hadoo do P'op Hagä Do wén her'oot ër hã, ëer, ta wë kedëeb wät doo, ër h'yy kahejój däk hyb n'aa, ër pooj jé ër gada do ër nerét hyb n'aa. ¹⁹ Baad ër gahëen ta wë né da ër babok ta jawén. Baad ër gahëen do ër h'yy tahej'oonh ër h'yy gejë hōm mahãnh. Marakate ta jawyyg n'aa mesoo do hadoo bah'ood ahēm hōm mahãnh hadoo ti ër h'yy kahej'oonh doo. Ta ti ër kahej'oonh doo, P'op Hagä Do hã

[†] 6:14 Genesis 22.17

takahej'oonh. ²⁰ Ta tii bä, P'op Hagä Do matym gó Jesus bajjë suun ër hyb n'aa, ta majyyw me tabado hõm hyb n'aa nesaa do ër moo boo bok doo. Sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do P'op Hagä Do tób n'aa gawakõ t'õp gadäk doo gó sa masãäh majyyw tamahej'ëeh do hadoo né tii. Tii d' Jesus bad'oo do hyb n'aa ër ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wë tabahado däg had'yyt hë kä, sa ky n'aa rod Merekisedek hadoo péh.

7

Merekisedek ky n'aa hahÿh

¹ Panang Sarëm häd näng do wahë n'aa paa ta ti Merekisedek. P'op Hagä Doo, Ta Bahãnh Hadoo Do wë sa ky n'aa rod. Abaraãm Merekisedek mamuun paa Abaraãm babaaj nä bä ta wób sa wahë n'aa sa warahén sii hë taj'aa ketsë jawén paa bä. Tii bä m' Abaraãm Merekisedek ky n'aa edëë gëët. ² Ti m' Abaraãm bets'ëë hõm ta hã ta majiï hã tado hõm do uuh. Ji moo sahõnh hë ken'yyh do sét hë ken'yyh tets'ëë däk mä Merekisedek hä. “Sa wahë n'aa, baad had'op do moo hew'ëët doo”, tahanäng pé ti Merekisedek. Sarëm bä wahë n'aa m'. Sarëm bä wahë n'aa, “Sa wahë n'aa rakamanajë bong hanoo doo, rah'yyb enyyw padëëk hanoo doo”, tahanäng pé tii. ³ Dooch ji ky n'aa napëë bä ta yb, ta ÿÿn. Dooch ji ky n'aa napëë bä ta wahë makû tahana doo. Dooch na-ãäj hë ji ky n'aa napëë bä tabenäng do ky n'aa, tadajëp do ky n'aa. Ti hyb n'aa sa ky n'aa rod had'yyt hë P'op Hagä Do wë, * P'op Hagä Do T'aah sa ky n'aa rod had'yyt hë tabahadoo doo da.

⁴ Bë hyb n'aa newë, tak'ëp tahyb n'aa jawyk Merekisedek. Abaraãm, ër wahë makûüh, hyb n'aa

* 7:3 Ji ky n'aa nanapäh do hyb n'aa tabenäng doo, tadajëp doo, awäd had'yyt hë hadoo, dajëb né paawä tii.

jawyg né paawä, tets'ëë hõm ta majĩ hã tado hõm do uuh Merekisedek hã. Ji moo sahõnh hẽ ken'yyh do sét hẽ ken'yyh tets'ëë däk mã ta hã. ⁵ Rewi panaa wób, sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wẽ hedoo doo, ti rahajaa ragahëen bã sa wakãän wẽ hanäng do uuh, Abaraãm panaa had'yyt né paawä. Tii d' tawén hadoo, tii da Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejũũ do hyb n'aa. ⁶ Merekisedek, Rewi panaa nado né paawä, tagado däk Abaraãm wẽ hanäng do uuh. Ti m' Merekisedek ky n'aa edëë gëet Abaraãm, P'op Hagä Do ky n'aa enooh do gado däk do paah. ⁷ Hỹ kã, wyt ta maab hẽ hahỹh: Ta bahãnh hyb n'aa jawyk do tii, ta yd jé hyb n'aa jawyk do taky n'aa edëng doo.† ⁸ Rewi panaa, Isaraéw buuj sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wẽ, sa wakãän wẽ hanäng do uuh gah'ëen doo, ajyy ub tii. Rawehëh padëek bã radejëp. Merekisedek kã, Abaraãm wẽ hanäng do uuh gadoo doo, edëb had'yyt hẽ P'op Hagä Do kyy kerih do metëeh. Ti hyb n'aa sa ky n'aa rod Rewi panaa sa bahãnh tii. ⁹ Hahỹ hyb n'aa na-ãäj hẽ Rewi panaa sa bahãnh Merekisedek hyb n'aa jawyk ji wén hapäh: Rewi panaa, sa wakãän wẽ hanäng do uuh gah'ëen doo, ti na-ãäj hẽ repaag hõm hadoo Merekisedek hã sa wẽ hanäng do uuh, dooh nä né paawä Rewi ti noo gó. Merekisedek hã Abaraãm ep'aak do hã rabepaag hõm. Hahỹ hyb n'aa tahajaa ji her'oot tii: ¹⁰ Abaraãm Merekisedek mamuun noo gó, Abaraãm hã nä ta panaa see Rewi.

¹¹ Takaja däg bã paawä sahõnh hẽ P'op Hagä Do karën do Isaraéw buuj sa ky n'aa rod Rewi hana do ramoo bok do hã, dooh hyb n'aa pé P'op Hagä Do asëm sa ky n'aa rod see Merekisedek hadoo péh, Arãw hadoo pé nadoo doo. Rewi panaa, Isaraéw buuj sa ky n'aa rod hedoo do radu doo noo gó ramoo bok doo, P'op Hagä Do an'oo däk Isaraéw buuj sa

† 7:7 Abaraãm bahãnh Merekisedek hyb n'aa jawyk ji bahapäh ta tii hã.

hã ta ky n'aa jaw'yyc doo. Ta ky n'aa jaw'yyc do mahang tamaher'oot nyy da Rewi panaa ramoo bok ta wë. ¹² Ti hyb n'aa, ta see pé sa ky n'aa rod takahỹyd bã, ta nemuun né hë ky n'aa jaw'yyc do kah'ỹyt. ¹³ Ky n'aa jaw'yyc do kahỹyd däg kãn ër wén hapëë kãn, Jesus ër Wahë N'aa, ta ky n'aa P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot do paah, dooh Rewi panaa tado bã. Jakóh t'aah see panaa tii. Ta ti sa mahang dooh noo gó taganá bã sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë. ¹⁴ Ta ti y wén her'oot, wyt ta maab hë do hyb n'aa, Judah häd näng do hanaa Jesus ër wahë n'aa. Sa ky n'aa rod ky n'aa Mosees her'oot noo gó, dooh Judah panaa hã taky dëë bã sa ky n'aa rod rabahadoo hyb n'aa. ¹⁵ Wyt ta maab hë, takahỹyd kãn ji ky n'aa rod P'op Hagä Do wë, Rewi panaa nado wäd. Ti hyb n'aa takahỹyd däg kãn na-ääj hë ky n'aa jaw'yyc doo, ji ky n'aa rod seeh, Merekisedek hadoo pé kaja däk do hyb n'aa kä. ¹⁶ Ji ky n'aa rod P'op Hagä Do wë ti tawén bahado däk, Rewi panaa hyb n'aa nado, Mosees ky n'aa jaw'yyc do mejüü doo da. Ji ky n'aa rod Jesus wén hado däk P'op Hagä Do wë, takabaj'aa do hyb n'aa, tawäd had'yyt do hyb n'aa. ¹⁷ Tii d' tawén hadoo, hahỹy da P'op Hagä Do ky hadoo do hyb n'aa paa ta hã:

“Sa ky n'aa rod had'yyt hë da wë yỹ òm,
Merekisedek, sa ky n'aa rod wë yỹ hadoo péh.”‡

¹⁸ Ti hyb n'aa kä, ta ky n'aa jaw'yyc do pooj jé kan'oo däk do kado hóm kãn hỹy kä nahejoonh do hyb n'aa. Dooh tahajaa péh. ¹⁹ Dooh noo gó Mosees ky n'aa jaw'yyc do haja bã baad had'op ji bahadoo, P'op Hagä Do wë ji bahóm hyb n'aa. Ti bahãnh baad hadoo do ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do an'oo däk hỹy kä. Ta ti ta tyw n'aa me ër hajaa ër kaja bã P'op Hagä Do wë.

‡ 7:17 Saaw-Mo 110.4

²⁰ Ta ky kaneh'ỹýt doo me ta häd gó P'op Hagä Do ky däng paa ta ti papuuj hadoo do taban'oo däk noo gó. Rewi panaa sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wě rabahado paděek noo gó, dooh ta häd gó P'op Hagä Do ky dēē bā tanah'ỹýt sa hã tanoo do ramoo bok doo. ²¹ Jesus kã ji ky n'aa rod P'op Hagä Do wě tabahado däk bā, ta ky kaneh'ỹýt doo me P'op Hagä Do ky dēē kãn tanah'ỹýt doo. Hahỹy da ta kyyh ta hã:

“Baad ỹ ky däng hahỹyh,
dooh ỹ h'yy kahỹyd bā:

‘Sa ky n'aa rod had'yyt hē òm wě ỹy.’ ”§

²² Ky kaneh'ỹýt doo me Jesus hã P'op Hagä Do ky däng do hyb n'aa, pooj jé Mosees hã taky n'aa enooh do bahãnh baad ub hỹy kã ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wě ji tamahũüm doo, ji hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo. Jesus hyb n'aa takaja däk né hē ji hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo.

²³ Sa ky n'aa rod, Rewi panaa hedoo do hã kã, ta see dajěb bā paah, takah'ỹýt paa ta seeh. Sa wahë n'aa gó radejěp do hyb n'aa, dooh sět ub haja bā P'op Hagä Do wě tamoo wäd had'yyt bā. ²⁴ Tii d' nado Jesus. Jesus awäd had'yyt hē do hyb n'aa, ji ky n'aa rod had'yyt hē P'op Hagä Do wě. ²⁵ Ti hyb n'aa, baad tabahajaa teděeb bā ta hyb n'aa P'op Hagä Do wě hah'ũüm doo. Awäd had'yyt hē, sa hyb n'aa taky n'aa etsěe hyb n'aa.

²⁶ Ti hadoo pé né hē ji ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do ji karěn. Baad tabahajaa ër tamasaa bā sahõnh hã. Baad ub ti P'op Hagä Do matym gó. Dooh baad nadoo do tamoo wäd bā. Dooh nesaa pé ta hã. Nesaa do moo bok do h'yyb nahado. Hỹ pong jé sahõnh hē sa bahãnh tabahadoo P'op

Hagä Do an'oo bä. ²⁷ Dooch hyb n'aa pé sa ky n'aa rod wahë n'aa wób rabahed'oo doo da tamoo wäd bä. Ta äñ hã had'yyt hë P'op Hagä Do hã rama ejuu paa tii. Pooj jé, sa daaj hë nesaa do ramoo bok do hyb n'aa rama hej'uu, tii bä sa wakãän, Isaraéw buuj nesaa do ramoo bok do hyb n'aa rama eju kãn. Tii d' nado Jesus. Sét nuu me ub nesaa do ta wób ramoo bok do sãm tan'oo däk P'op Hagä Do hã, ta daaj hë takan'oo däk noo gó sa hyb n'aa tadajëp hyb n'aa.**

²⁸ Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejũũ do hã, ajyy sa da hadoo do nemuun h'yyb nahej'oonh do rakasëew däk sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wë rabahadoo hyb n'aa. Tii d' nado P'op Hagä Do ky kaneh'ỹt doo me taky däng do hã, Mosees ky n'aa jaw'yyk do jawén kan'oo däk doo. Ta T'aah tasëew däk ji ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do tabahadoo hyb n'aa kä. Baad had'op had'yyt hë ta T'aah bahadoo P'op Hagä Do an'oo bä.

8

Jesus ër ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do P'op Hagä Do wë ky n'aa hahỹh

¹ Hahỹ ti bë ỹ maher'oot do mahang tak'ëp baad hadoo doo: Ti anyy däk né hë ër ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät doo. Hỹ pong jé, P'op Hagä Doo, Sahõnh Ta Bahãnh Hadoo Do hub hënh, takaweh'ëeh doo bä tabaso däk. ² P'op Hagä Do matym gó, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do mo haj'aa bä ër ky n'aa rod moo wät, badäk hahỹh bä sa hã P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa ajyy ratamaa sooh doo bä nado.*

** 7:27 Dooch hyb n'aa pé hajõõ nuu me tii d' tabad'oo. * 8:2 Esodo bód, tęg eh do 26 hã takerii däk ta ti sa hã P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa ky n'aa. Ta ti yt hã nado Jesus moo wät.

³ Sahõnh hē ji ky n'aa rod wahē n'aa heh'äät do[†] rasēm P'op Hagä Do matym n'aa P'op Hagä Do wē tamanaa hyb n'aa, sa masãäh wób P'op Hagä Do hã tama ejuu hyb n'aa na-ãäj hē. Ti hyb n'aa taw'ãäts hē Jesus Kristo na-ãäj hē manaa P'op Hagä Do matym n'aa. ⁴ Badäk hahỹỹ bã Jesus awäd nä bã paawä, dooh sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wē tado bã paawä, anyy däk do hyb n'aa Rewi panaa P'op Hagä Do hã rama ejuu doo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejũũ doo da. ⁵ Sa hã P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa, hỹ pong jé hanäng do hãd hadoo do katamaa sooh do yt hã ti ramoo heb'ook. Dooh P'op Hagä Do bawät do heh'äät do tado bã ta ti tób ta yt hã ramoo bok do ër wén hapäh, hahỹỹ da Mosees P'op Hagä Do maher'oot do paa hyb n'aa: “Mamoo wäd ta tii, hahỹ waëë hã a hã ÿ metëeh do hadoo da, mahapäh do hadoo né hē.”[‡] Heh'äät doo, hỹ pong jé tii. ⁶ Baad ub né paawä sa ky n'aa rod Rewi hãd näng do panaa ramoo bok doo, tak'ëp baad ub ti bahãnh Jesus ër ky n'aa rod moo wät doo. Tii d' tawén hadoo, ta tyw n'aa papuuj ta hyb n'aa P'op Hagä Do wē ër kajaa Jesus anoo doo, p'ooj ub Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'oot do bahãnh do hyb n'aa.[§] Tak'ëp baad ub ti bahãnh na-ãäj hē ër hã taky n'aa enooh doo.

⁷ Pooj jé Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'ood wät do an'oo bã paawä, baad ub sahõnh hē tabahadoo hyb n'aa, tii d' tado bã paawä, dooh hyb n'aa pé paawä ta tyw n'aa

[†] 8:3 Isaraéw buuj hã rama erih do hahỹỹh. Sa ky n'aa rod, Rewi panaa hedoo do sa ky n'aa taher'oot tég nad'ëéd is do 3 hã.

[‡] 8:5 Esodo 25.40 [§] 8:6 Hahỹỹ d' tahanäng pé ti rakaner'oot do ky n'aa: Sinaih waëë hã P'op Hagä Do anoo paa sa hã ta ky n'aa jaw'yyk doo. Isaraéw buuj raky dahé bã, P'op Hagä Do ky n'aa edëng sa hã, taky däng paah. Tii bã ta kyyh ragadoo. “Ãã ky daheeh da”, nãk sa kyyh P'op Hagä Do hã.

papuuɣ P'op Hagä Do ky n'aa enooh péh. ⁸ Tii bä, P'op Hagä Do bahapäh bä, dooh né hē raky dahé bä Mosees sa sii takaner'ood wät doo, hahỹỹ da ta kyyh:

“Ti awät bë pooj jé papuuɣ Isaraéw buuj sii ỹ kaner'oot doo,

Judah buuj sa sii na-ããj hē.

Ta tyw n'aa papuuɣ ỹ anoo da sa hã.

⁹ Sa wahë makū sa sii ỹ her'ood wät do paa nahado da tii, ỹ man'yyh noo gó Esit bä naa.

Raky nadaheeh do hyb n'aa paa sa sii ỹ ber'ood wät doo, ỹ eréd hōm paa sa wahë makūũh”, näng mä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo.

¹⁰ “Hahỹỹ da ta tyw n'aa papuuɣ

ta jawén Isaraéw buuj sa hã ỹ metëeh doo:

Sa h'yyb gó da ỹ banoo ỹ ky n'aa jaw'yyk doo.

Sa h'yyb tym gó da ỹ berih hadoo da ta tii.

Ỹ da P'op Hagä Do rah'yy kaha'eeh doo.

Karapé haa d' tii.

¹¹ Ti noo gó da,

dooh hyb n'aa da rama met'ëëg wät sa da hadoo do kēh ỹ n'aa hã.

Dooh hyb n'aa da sa wakãän rama met'ëëg wät pé ỹ rabahapäh hyb n'aa.

Sahōnh hē da ỹ rabahapäh.

Hyb n'aa sakog is doo, hyb n'aa jewyk do sii hē ỹ da rahapäh.

¹² Tii d' tawén hadoo,

ỹ mabaan hōm da baad nadoo do ramoo bok do paah.

Dooh da ỹ hyb n'aa es'ee wäd bä nesaa do ramoo bok do paa.”** Näng mä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo.

** 8:12 Jeremij 31.31-34

¹³ Sa sii takaner'oot do papuuj P'op Hagä Do ky däng do hyb n'aa, tado hõm pooj jé sa sii takaner'ood wät do paah. Ta säg däg tii. Edah tagawatsik. Ta tyw n'aa papuuj tan'oo däk.

9

Badäk hahÿÿ hã P'op Hagä Do raj'aa etsë do ky n'aa hahÿÿh

¹ Ti anäng paa pooj jé Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'ood wät do paa ky n'aa jaw'yyk doo, ji hã metëeh do nyy da P'op Hagä Do wë ji kajaa, ta hã ji hyb n'aa jaw'yyk hyb n'aa. Ti anäng paa na-ãäj hë badäk hahÿÿ bä P'op Hagä Do raj'aa etsë do tób n'aa, P'op Hagä Do sa hã kahesé do tób n'aa ramaneëenh doo. ² Sa hã P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa katamaa sooh do yt hã, ta gawakõ tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew däk do ramaneëenh doo gó tagadahäng ta bag tyng, pãw tyng n'aa, P'op Hagä Do matym gó kametëeh do pãw n'aa na-ãäj hë. ³ Ta baa besuu n'aa bahãnh tagadäk ta gawakõ tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew däk do heh'äät doo. ⁴ Tii bã tabahäng k'ãäts tæg gabarëeh do s'ëeb buu benyym do rabahej'uu do tyng n'aa. Tii bã tabahäng ta hood P'op Hagä Do ky n'aa enooh do rahyb n'aa esee do hood n'aa na-ãäj hë. K'ãäts tæg gabarëeh do ta hã. Tii gó rabat'oonh hahÿÿh: Manah häd näng do hood k'ãäts gabarëeh do s'ëeb, Manah ta gó, Arãw tatu n'aa ta ts'oooh genä hõm doo, pä gatsebak do na-ãäj hë ta hã Jawéh ky n'aa jaw'yyk do kaherih doo. ⁵ Ta hood P'op Hagä Do ky n'aa enooh do rahyb n'aa esee do hood n'aa jó rabab'ëeh kabaj'aa do kæg enäh do heen n'aa kerubĩm ramaneëenh doo. Ta ti ganahaang gó P'op Hagä Do hejój kametëeh. P'op kerubĩm kæg ragadabëeh, p'op naa sa kæg me rajasuu hyb n'aa ta ty gatsë. Ta tii bã, ta ty gatsë jó, P'op Hagä Do awug hõm nesaa do Isaraéw buuj ramoo

bong doo.* Hỹ kã, babã ÿ erih do hã, dooh né paawã tahaja bã sahõnh hẽ ta ti hedoo do ky n'aa bẽ ÿ maher'ood bã, ⁶ tii da né hẽ sahõnh hẽ ta ti ragadebëeh sa hã P'op Hagã Do kahesé do tób n'aa yt hã. Ta gawakõ pooj jé gadäk doo gó sa ky n'aa rod P'op Hagã Do wẽ rabahej'ëeh ta tii bã P'op Hagã Do wẽ ramoo heb'oooh do ramoo bok hyb n'aa. ⁷ Ta gawakõ t'õp gadäk doo gó jããm hẽ hajëe suun sa ky n'aa rod wahẽ n'aa heh'äät doo. Sét ta baab ken'yyh sét nuu me tabajëng ta tii bã. Tabajëe suun bã, tamajë had'yyt hẽ sa mas'ãã booj yb aj'yy majyyw P'op Hagã Do kahesé doo bã, h'yy gatamah doo gó nesaa do tamoo wät doo, ta wób moo bok do na-ããj hẽ kawug hõm hyb n'aa. Majyyw tamanajë bã, dooh né hẽ tahaja bã tajëe bã tii bã.

⁸ Ta tii hã P'op Hagã Do Sahee metëeh hahỹh: P'ooj ub, sa hã P'op Hagã Do kahesé do tób n'aa ky n'aa jaw'yyk do yt hã rababok nã bã, dooh sa hã tagasëets nã bã ta tyw n'aa hadoo ta gawakõ tak'ëp P'op Hagã Do wẽ kasëew däk doo hënh. Dooh tagasëets nã bã sa wẽ ta tyw n'aa P'op Hagã Do wẽ tahanäng pé tii. ⁹ Da hẽ Kristo hã kaja däk do metëe n'aa ub sahõnh hẽ ta tii. Dooh P'op Hagã Do matym n'aa ramehen'aa doo, dooh sa masããh majyyw ta wẽ ramahen'aa do na-ããj hẽ tahaja bã baad tabahado däk tan'oo bã P'op Hagã Do hyb n'aa jew'yyk do sa h'yyb. ¹⁰ Jããm hẽ ji awëh, ji awa, ji eëek do ky n'aa ub tii. Jããm hẽ naëng me sa hã renãm do ky n'aa tii. Papuu j kaja do pooj jé ky n'aa jawyyg n'aa tii. Dooh t'õp ji h'yyb tenyyw bã.

* 9:5 Ta noo gatsë pong jé P'op Hagã Do kahesé sa hã. Ta ti tabasoooh bã Isaraéw buuj sa rod n'aa P'op Hagã Do wẽ wahẽ n'aa rabana nesaa do ramoo bong do P'op Hagã Do bawug hõm hyb n'aa, takajesu däk hyb n'aa. Ti hyb n'aa ta noo gatsë na-ããj hẽ ramaneëënh “kajesu n'aa noo gatsë n'aa”, kajesu däk do hadoo do hyb n'aa nesaa do sa h'yyb gó hanäng do paah.

Jesus majjyyw ky n'aa hahỹỹh

¹¹ Kristo kä, baad hadoo do ta tyw n'aa papuuj kaja däk do hã ji ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wë tabahadoo noo gó, dooh tajëë suun bã P'op Hagä Do tób n'aa gó badäk hahỹỹ bã ajyy tamaa sooh doo gó, sa ky n'aa rod wób rabahed'oo doo da. Kristo bajëë suun tak'ëp baad tabahadoo bã. Hỹ pong jé, P'op Hagä Do matym gó né hë tabajëë suun. ¹² Kabara majjyyw, booj yb taah majjyyw nado ti t'ĩ hënh tamajë sun doo, sa ky n'aa rod wób rabahed'oo doo da. Ta majjyyw né ti tamajë sun doo, tan'oo däk doo. Sét nuu me tii d' tabad'oo, P'op Hagä Do wë ër tabedëëb had'yyt hë hyb n'aa. Dooh hyb n'aa p'aa hënh tabab'aanh péh. ¹³ Kabara majjyyw, booj yb aj'yy majjyyw, booj yb taah yỹnh raju däk do paa ooj naëng mahang kamekuuj däk do na-ããj hë, ta wób sa hã sa ky n'aa rod ratsawyh bã, baad rabahado padëëk p'aa hënh. J'ooj hë né paawä rabenyww bong ratsawyh wät do an'oo bã, † p'aa hënh rahajaa P'op Hagä Do tób n'aa hënh rabahõm. ¹⁴ Tii d' tahadoo do hyb n'aa, tak'ëp ta bahãnh Kristo majjyyw ër h'yyb tabenäm nesaa do ji moo wät do dajëb hanoo do mahãnh, P'op Hagä Do hedëb had'yyt do wë ër moo bok hyb n'aa kä. P'op Hagä Do Sahee hawäd had'yyt do hejój gó ta daaj hë Kristo kan'oo däk P'op Hagä Do hã tadajëp noo gó. Dooh nesaa pé ta hã.

¹⁵ Ta ti hyb n'aa kä, Kristo né hë ti ta tyw n'aa papuuj

† 9:13 Mosees ky n'aa jaw'yyk do hyb n'aa, dooh rahaja bã P'op Hagä Do tób n'aa hënh rahõm bã tób kamag nãng do yt hã hewäd nã doo, kamag hã, dajëp do paa k'yy hã na-ããj hë moo dãng doo. Rabenyww bong hyb n'aa, p'aa hënh P'op Hagä Do tób n'aa hënh rabahajaa rabahõm hyb n'aa, ratsawyyh sa hã booj yb taah yỹnh hahiin do raju däk do paa ooj naëng mahang kamekuuj däk doo. Ta ti ky n'aa ti babä taheer'oot doo.

P'op Hagä Do wë gasëets hõm doo, P'op Hagä Do asëew hõm do ragadoo hyb n'aa nahãnh doo, P'op Hagä Do ky n'aa enooh do sa hã. Tadjëp do me tabedëeb kãn tii, Mosees ky n'aa jaw'yyk do sa hã mejũũ do noo gó nesaa do ramoo bok do paa mahãnh.

¹⁶⁻¹⁷ Ky n'aa jaw'yyk do ta see erii bã tametëeh hyb n'aa ta me jaa wë tabaym ta ma paa tadjëp jawén paa bã, jããm hë wë ym do gadoo ta ma paah, ta hã ky n'aa kenooh do paa dajëp bã kã. Dajëp né hë sahõnh hë rabahapãh bã, tii bã kerih do paa ky n'aa jawyyg dæg kãn. Kerih do mo haj'aa nãng do edëb nã bã, dooh kerih do ky n'aa kajawyyg nã bã. ¹⁸ Tii da p'ooj ub Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'ood wät do hã. Jããm hë tahyb n'aa jawyg dæk sa mas'ãã see radaj'ëep do jawén paa bã. Ta majyyw hyb n'aa taky n'aa jawyg dæk P'op Hagä Do ky dãng doo. Hahỹ d' paa tii: ¹⁹ Sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees maher'ood wät do jawén paa bã m' Isaraéw buuj sa hã, tado dæk mã jawii isop häd nãng do mooh, b'ée wii hahiin do sii hë m', ti m' tadata booj yb taah wób majyyw naëng mahang kamekuuj dæk doo gó. Ti m' P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do kerih do jó tatsawyyh, ti m' Isaraéw buuj sa hã tatsawyh hõm mã na-ããj hë. ²⁰ Ti m' Mosees ky hadoo sa hã: “Jawéh kaner'ood wät do bë sii metëe n'aa hahỹ majyyw. Ta kyyh bë gado dæk, bë kyyh Jawéh gado dæk na-ããj hë hahỹ majyyw metëeh”, † nãng mãh. ²¹ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do kerih do jó majyyw tatsawyh hõm doo da, tatsawyh wät na-ããj hë P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa hã, sahõnh hë ta nahëe jó, sahõnh hë ta gó hanãng do jó na-ããj hë. ²² P'eets hë paawã sahõnh hë takenyyw dæk P'op Hagä Do wë sa masããh majyyw hyb n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk doo gó takerih. Majyyw takanan'oo dæg bã, dooh takawug hõm bã nesaa do ji moo

† 9:20 Esodo 24.8

wät doo. Tii da né hē Mosees ky n'aa jaw'y'yk do baher'oot.

²³ Tii da né hē nag'aap hē ȳ etsén wät do renäm paa P'op Hagä Do mejũũ, jããm hē hỹ pong jé hanäng do heen n'aa hado né paawä ta tii. Tii d' tahadoo do hyb n'aa, hỹ pong jé hanäng doo, heh'äät doo, jããm hē takenyyw däk tak'ëp baad hadoo doo me, ji masããh majyyw bahãnh baad hadoo doo me. ²⁴ Ti hyb n'aa, dooh Kristo ajëë suun bä P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa gawakõ tak'ëp ta wë kasëëw däk do ajyy ratamaa sooh doo gó. Hỹ pong jé hanäng do heen n'aa ub ta tii. Hỹ pong jé né hē taheh'äät bä kä Kristo bajëë suun, tanu dëë kãn, t'ĩĩ hënh P'op Hagä Do matym gó èr taky n'aa etsëë hyb n'aa. ²⁵ Dooh hajõõ nuu me hỹ pong jé P'op Hagä Do matym gó Kristo ajëë suun bä ta daaj hē takan'oo däk hyb n'aa, sa ky n'aa rod wahë n'aa Rewi panaa rabahed'oo doo da. Sét ta baab kenäh had'yyt hē sa mas'ãã majyyw me rabahej'ëëh tii, P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa gawakõ tak'ëp ta wë kasëëw däk doo gó. ²⁶ Hajõõ nuu me ta daaj hē Kristo kan'oo däg bä paawä, hajõõ nuu me Kristo bahob wät paawä badäk hahỹ P'op Hagä Do pahuunh noo gó naa. Dooh tii da Kristo adoo bä. Sét nuu me ub, tabedaa däk bä kä badäk hahỹ hã ji hawät do gawatsig hõm noo gó, Kristo kaja däk ta daaj hē takan'oo däk doo me, tadajëp doo me nesaa do tabawug hõm hyb n'aa. Dooh hyb n'aa p'aa hënh tabab'aanh pëh. ²⁷ Sahõnh hē ji, sét nuu me né hē ji dajëp. Ji dajëp jawén paa bä kä P'op Hagä Do ky däng da nyy da ji tabad'oo, baad tado bä, baad tanado bä. ²⁸ Ti hadoo, sét nuu me Kristo, P'op Hagä Do H'y'yb Däng Doo, ta daaj hē takan'oo däk dajëb hã, ta dajëp doo me, ta majyyw me, nesaa do hajõk do ramoo bok do tabawug hõm hyb n'aa. P'aa hënh da Kristo kajaa. Nesaa do ji moo wät do hyb n'aa nado tii kä. P'aa hënh tawén kaja kãn da, ta hã gad'aa do tamahũũm hyb n'aa P'op Hagä Do wë kä,

ta tii bä raboo had'yyt hē hyb n'aa kä.

10

Jesus dajëp doo me ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wë tagasëëts hõm do ky n'aa hahÿÿh

¹ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Isaraéw buuj hã kan'oo däk do paah, baad hadoo do P'op Hagä Do ky däng do ta jawén kajaa do maëts ub tii. Dooh heh'äät do hÿ pong jé hanäng do tado bä. Ti hyb n'aa dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do haja bä baad had'op rabahadoo tan'oo bä. Dooh baad had'op rabahadoo tan'oo bä sét ta baab kenäh had'yyt hē sa mas'ãã see P'op Hagä Do matym n'aa ranaheb'oooh doo. Ti hado had'yyt né hē ran'oo bä. ² Ta ky n'aa jaw'yyk do haja bä paawä baad had'op rabahadoo tan'oo bä P'op Hagä Do wë han'aa do ta hã rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa, dooh hyb n'aa wäd pé paawä sa masããh wób raneboh bëëh, P'op Hagä Do bawug hõm hyb n'aa nesaa do sa hã hanäng doo. Sa h'yyb gó hanäng do paa kawug hõm bä paawä, dooh rahyb n'aa es'ee wäd bä paawä nesaa do ramoo bok do paah. ³ Ta tii hã dooh né hē baad ji hado däg P'op Hagä Do matym gó. P'op Hagä Do matym n'aa ta baab had'yyt hē ramehen'aa doo, nesaa do awät nä sa h'yyb gó rahyb n'aa esee tan'oo bä. ⁴ Tii d' tawén hadoo, dooh né hē booj yb aj'yy majyyw haja bä, dooh kabara majyyw haja bä nesaa do ji h'yyb gó hanäng do tado hõm bä.

⁵ Ti hyb n'aa badäk hahÿÿ bä Kristo kajaa noo gó kä P'op Hagä Do hã taky hadoo:

“Sa masããh majyyw a wë ramahen'aa doo, ti nado ti makarën doo.

A matym n'aa a wë ramahen'aa doo, ti nado ti makarën doo.

Ti hyb n'aa ÿ dab näng ÿ majyyw näng man'oo bä majyw
ÿÿ ÿ banoo hyb n'aa ta säm”, näng paa ta kyyh.

6 “Dooh magado bä òm rama heju doo.

Dooh magado bä a matym n'aa a wë ramehen'aa doo,
nesaa do sa h'yyb gó hanäng do mabawug hõm hyb
n'aa paawä”, näng mäh.

7 “Tii bä hahÿÿ da këh ÿÿh:

‘Mahegãã P'op Hagä Doo. ÿ kaja däk,
a kyy kerih doo gó këh ÿ n'aa takerih doo da,
makarën do ÿ moo wät hyb n'aa.’ ”*

8 Dooh m' sa masããh majyyw, dooh m' P'op Hagä Do
matym n'aa ta wë ramehen'aa doo, dooh m' ta wë rama
ejuu doo P'op Hagä Do karën bä. Dooh m' na-ããj hë
takarën bä ta matym n'aa ta wë ramehen'aa doo, nesaa
do sa h'yyb gó hanäng do tabawug hõm hyb n'aa paawä.
Dooh m' ta ti tagado bä, näng mä Kristo kyyh pooj jé. Ti
taky hadoo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejõ né paawä
ta tii d' rabahed'oo. ⁹ Ta jawén hahÿÿ d' mä Kristo kyy
kä: “Mahegãã P'op Hagä Doo”, näng mäh, “ÿ kaja däk,
makarën do ÿ moo wät hyb n'aa kä”, näng mäh. Gawatsig
hõm pooj jé sa hä kamejũũ do rabahed'oo do paah, ta ti
taher'oot do hä ji bahapäh. P'op Hagä Do gasëets hõm
hÿÿ kä ta tyw n'aa papuuj. ¹⁰ P'op Hagä Do karën do Kristo
bad'oo do hyb n'aa, ta daaj hë Jesus Kristo kan'oo däk do
hyb n'aa ër hyb n'aa tadajëp hyb n'aa, kado hõm nesaa do
ër h'yyb tym gó hanäng do paah. Tsyt hë P'op Hagä Do wë
ër tabasëew däg kän. Sét nuu me dajëb hä takan'oo däk.
Jããm né tii.

¹¹ Ta ãh hä had'yyt hë sa ky n'aa rod Arãw panaa hedoo
do ramoo bok ramoo heb'oo do P'op Hagä Do tób n'aa yt

* 10:7 Saaw-Mo 40.6-8 hä takerii däk tii. Kristo kyyh ta Yb hä tii.

hã. Ta ãh hã had'yyt hẽ rama ejuu rama ejuu do paa péh, dooh né paawã ta ti haja bã nesaa do ji h'yyb gó hanäng do tawug hõm bã. ¹² Tii d' nado Jesus Kristo bad'oo hỹy kã. Sét nuu me ub takan'oo däk nesaa do ẽr moo bok do hyb n'aa tadajëp hyb n'aa. Jããm né tii kã. Tii d' tabad'oo do jawén paa bã hỹ pong jé, P'op Hagã Do hub hẽnh, ta hã P'op Hagã Do weh'ëeh doo bã tabaso däg kãn. ¹³ Ti noo gó kã tagada ta majiĩ P'op Hagã Do nes'ëëm, Kristo raky daheeh P'op Hagã Do an'oo bã kã. ¹⁴ P'op Hagã Do hub hẽnh tawén so däg kãn, sét nuu me ẽr hyb n'aa tadajëp doo me baad had'op rabahado padëek tan'oo bã tsyt hẽ P'op Hagã Do wẽ kasëew bong doo.

¹⁵ P'op Hagã Do Sahee na-ãaj hẽ ẽr tamaher'oot ta ti ky n'aa. Hahỹy da ta kyyh:

¹⁶ “Hahỹy da papuuj Isaraéw buuj sii ta jawén y kaner'oot doo:

Sa h'yyb gó da y banoo keh y n'aa jaw'yyk doo.

Sa h'yyb tym gó da y berih hadoo da tii”,† näng mäh.

¹⁷ Ti m' ahõm nã ta kyyh:

“Y mabaan hõm da baad nadoo do ramoo bok do paah.

Y mabaan hõm da y mejũũ do raky nadaheeh doo”,‡ näng mäh.

¹⁸ Kristo hyb n'aa P'op Hagã Do mabaan hõm do hyb n'aa baad nadoo do ji moo wãt do paa kã, dooh hyb n'aa wãt pé ramoo heb'ooh do paa sa ky n'aa rod ramoo boo bã nesaa do kado hõm hyb n'aa paawã.

¹⁹ Hỹy kã wakãn haa hedoo doo, Jesus majjyyw hyb n'aa neỹym doo gó ẽr hajaa ẽr ajëe p'ëe hadoo ta gawakõ tak'ëp

† 10:16 Jeremij 31.33 ‡ 10:17 Jeremij 31.34

P'op Hagä Do wë kasëew däk do hadoo doo gó. P'op Hagä Do matym gó er hajaa er ahöm bä had'yyt hë y hanäng péh. ²⁰ Jesus dajëp doo me ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wë tagasëets hóm. Ta baa besuu n'aa tatab'ëes tii. § Edëb had'yyt hë da jé ta ti tyw n'aa gó P'op Hagä Do wë hahóm doo. ²¹ Ti anäng er ky n'aa rod P'op Hagä Do wë tak'ëp hyb n'aa jawyk doo, hÿ pong jé P'op Hagä Do bawät doo bä bag'ääs doo. ²² Ta ti hyb n'aa, taw'ääts hë er h'yyb ehüb doo me, baad er h'yy ka'eeh doo me na-ääj hë er kah'üüm P'op Hagä Do wë. Dooh er h'yyb er taky n'aa tapa wäd bä Kristo an'oo bä. Baad er bahado däk na-ääj hë P'op Hagä Do matym gó. Ti hyb n'aa er hajaa P'op Hagä Do wë er ahöm bä. ** ²³ Taw'ääts hë h'yy ganajëng doo me had'yyt hë er gada baad hadoo do er hã taky däng doo, er gada er hanäng doo. Er hã ky däng doo, moo wäd had'yyt hë taky däng doo. ²⁴ Taw'ääts hë er tyw n'aa esoos nyy d' er bad'oo er h'yyb mahüüm er da hadoo doo, rah'yyb hadoo hyb n'aa, kamahän heh'äät do er mahang takah'üüm hyb n'aa, baad hadoo do ta wób wë ji moo wät do takah'üüm hyb n'aa na-ääj hë. ²⁵ Taw'ääts hë dooh er eréd bä P'op Hagä Do hyb n'aa er kahet'aa doo, ta wób, h'yy gejë hóm do rabahed'oo doo da. Taw'ääts hë ta wób

§ 10:20 P'ooj ub, P'op Hagä Do tób n'aa yt hã ti anäng ta baa besuu n'aa pään hebaan do s'ëeb. P'op Hagä Do kahesé doo bä noo gatsé n'aa tii. Dooh ji haja bä ta tii bä ji tabëej bä. Hÿÿ kä, Kristo hyb n'aa er hajaa P'op Hagä Do wë er ahöm bä. ** 10:22 P'ooj ub Isaraéw buuj rabahed'oo do ky n'aa gó tabeh'üüm. P'ooj ub, ranahaja bä P'op Hagä Do tób n'aa hënh rahóm bä baad sa h'yyb nadoo do hyb n'aa, ratsawyyh sa hã booj yb taah yÿnh raju däk do paa ooj naëng mahang kamekuuj däk doo. Setsi ta äh tabahado däk bä, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü rabehop. Tii bä kä, baad rabahado padëek p'aa hënh. Tii bä rahajaa P'op Hagä Do tób n'aa hënh rabahóm. Ti ky n'aa gó tabeh'üüm.

er h'yyb en'yym rah'yy gajëë hõm mahãnh. Taw'ãäts hë baad ta bahãnh tii d' er bad'oo, tabedaa däk Jesus matëeh do bë bahapäh do hyb n'aa.

²⁶ Bë h'yy gejë hõm manä y wén näng bë hä, ji h'yyb haj'aa hë Jesus ji mak'yyts bä, nesaa do ji moo wäd nä bä had'yyt hë, ji hapëë däg né paawä baad hadoo do ky n'aa hä, hÿ jawén dooh tanyy wäd bä kä P'op Hagä Do hä ji anoo do pan'aa nesaa do ji moo wät do kawug hõm do säm. ²⁷ Jããm né hë ti awät heÿÿm doo gó ji gada P'op Hagä Do ji taky n'aa etyy do baad nadoo do wë. Jããm né da tëëg hõõ tak'ëp haju do P'op Hagä Do majiï gawats'iik do ti awät da ta ti wë. ²⁸ P'ooj ub, Mosees ky n'aa jaw'yyk noo gó, radej'ëëp paa sahõnh hë Mosees ky n'aa jaw'yyk do mak'yys doo. Tanyy bä pawóp hë, tamawoob hë ta ti hapäh doo, dooh né rat'yyd mehiiïn bä ta ky n'aa jaw'yyk do mak'yys doo. ²⁹ Nyy da bë hä? Dooh g'eeh ti bahãnh P'op Hagä Do rejã da P'op Hagä Do T'aah makyys doo, Jesus majyyw ty n'aa ges'yyk doo, P'op Hagä Do Sahee ji tat'yyd mehiiïn do ky n'aa rejãã doo? Jesus majyyw né ti ta hyb n'aa ta tyw n'aa P'op Hagä Do wë gasëëts hõm doo. Ta hyb n'aa né hë P'op Hagä Do wë rakasëew däk paah. ³⁰ Èr hapäh né hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hahÿ her'ood wät doo: “ÿ né ti sa säm habaanh doo. ÿ né tii.”†† “Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa etyy da ta karapee”,‡‡ näng na-ãäj mäh. ³¹ Tak'ëp ta ãm n'aa näng P'op Hagä Doo, hedëb had'yyt do moo gó ji tarejä däg bã!

³² Taw'ãäts hë bë hyb n'aa es'ee nyy da baad bë babok p'ooj ub, panyyg hanäm do hä bë h'yy kadaw'uuh jawén paa bä. Tabad'op hë bë h'yy gejë hõm ti noo gó, baad nadoo do bë ahob né paawä. ³³ Bë hyb n'aa es'ee nyy da

†† 10:30 Dew-Teronom 32.35. ‡‡ 10:30 Dew-Teronom 32.36, Saaw-Mo 135.14

ta see pé noo gó bë raky n'aa rejãã paah, nyy da paa bë rarejãã. Bë nado paa tii, ti noo gó rarejãã doo, bë hyb n'aa esee paah, bë masa paa ta ti hah'oop doo. ³⁴ Ti noo gó bë t'yyd mehĩn paa bë da hadoo do radewäts b'ëëh doo, bë masa paa sa hã. Tsebee gó bë gadoo ti noo gó bë ma rado hõm doo, ti bahãnh baad hadoo do nahãnh do ti awät bë pooj jé hỹ pong jé bë hapäh do hyb n'aa. ³⁵ Ti hyb n'aa bë h'yy gejë hõm manäh. Baad had'yyt hë Jesus hã bë h'yy kae bã, tak'ëp baad hadoo do bë gadoo da. ³⁶ Taw'ääts hë h'yyb jawyg gó, h'yy ganajëng doo me bë gadoo bë ahoop doo, P'op Hagä Do karën do bë bahaja däk bã kä, bë gadoo hyb n'aa bë hã taky däng doo. ³⁷ Hahỹỹ da P'op Hagä Do kyy kerih do ta ti ky n'aa:

“Edaa däk da ti hawät do kajaa.

Doo da tatabëej bã taky däng do noo gó.

³⁸ Karapé haa, matym yỹ gó baad hedo padëek doo, rah'yy ka'eeh do hyb n'aa da rababoo had'yyt hë.

Doo da y tsebee bã h'yy gajëë hõm do wë”, näng mäh. §§

³⁹ Eër kä, doo ta tyw n'aa heréd hõm do ër ado bã, ragawatsig hõm doo hënh hahõm doo gó haboo däk doo. H'yy ka'eeh do eër, nesaa do mahãnh hedëp doo.

11

Ji h'yy ka'eeh do ky n'aa hahỹỹh

¹ Hahỹỹ d' tahanäng pé ti ji h'yy ka'eeh doo: Baad ji bahapäh do ti ji h'yyb gó, ji gadoo né da ji pooj jé ji gada doo. Te hub né hë, ti awät né da ji nahapäh doo, baad

§§ 10:38 Habakuk 2.3-4.

ji bahapäh ji h'yyb gó. ² Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa P'op Hagä Do wén gadoo ër wahë makūūh.*

³ P'op Hagä Do hã ër h'yy ka'eeh do hyb n'aa, ër hapäh hahÿÿh: Sahõnh hë badäk hahÿÿh, wë, kamarab, papÿÿj, sagõõh na-ããj hë, ta ky gabuuj né hë P'op Hagä Do pehuuj wät. Ji nahapäh doo me tapehuuj wät da hë ji hapäh doo.

⁴ Baad ub Abéw makū h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad hadoo do tama ejuu paah, ta hÿÿj Kaïh ma ejuu do nahado. Ti hyb n'aa baad né hë m' Abéw P'op Hagä Do hã. Baad mä P'op Hagä Do hã Abéw ma ejuu doo. Badäk hahÿÿ bã Abéw nawäd wäd né paawä, da hë nä tah'yy ka'eeh do paa ër hã tametëeh nyy da ji h'yy ka'eeh.

⁵ Aj'yy Enók häd näng do P'op Hagä Do masäg kãn ta wë ta hã tah'yy ka'eeh do hyb n'aa paah. Dooh paa Enók dajëb bã. Dawuh up mäh. Dooh rawyyd wäd bã P'op Hagä Do mahūūm do hyb n'aa. P'op Hagä Do Enók h'yyb enäw had'yyt hë tabawät do hã, ta wë P'op Hagä Do mahūūm do pooj jé.

⁶ Ji h'yy kanae bã, dooh ji haja bã P'op Hagä Do ji h'yyb enäw bã. Jé karën do P'op Hagä Do wë tahõm bã, jããm né hë tahajaa, P'op Hagä Do awät né hë taky dahé bã, baad hadoo do P'op Hagä Do anoo ta hã hesoos do hã taky dahé bã.

⁷ Tah'yy ka'eeh do hyb n'aa Nowéh tatamaa jat marakate, ta ÿÿm, ta taah, ta taah ãj raked'ëep do hood n'aa. Marakate tatamaa jat Nowéh P'op Hagä Do maher'oot jawén paa bã sa pooj jé hana do ranahapäh nä doo. Nowéh h'yy ka'eeh doo, ta metëë n'aa ta wób sa hã. Nesaa do hã ta wób raky n'aa kety däk, Nowéh h'yy ka'eeh doo da rah'yy kana'eeh do hyb n'aa. Ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa

* 11:2 Èr wahë makūūh tawén erii wät, ta wakään, Isaraéw buuj Jesus hã h'yy ka'eeh do tama erih do hyb n'aa. Isaraéw buuj sa wahë makū ti sa ky n'aa tamaher'oot doo.

né hē baad ji bahado dāk P'op Hagä Do matym gó. Ti hyb n'aa, tah'yy ka'eeh do hyb n'aa baad Nowéh wén hado dāk ta matym gó.

⁸ Abaraãm h'yy ka'eeh do hyb n'aa tawén ky dahé wät P'op Hagä Do maher'oot noo gó hëej s'ee hēnh tabahôm hyb n'aa, hëej ta hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo hēnh. Abaraãm ky dahé wät, tatsyym kadoo, dooh né paawä tahapëë bä n'yy hēnh ta ti hëej badäk. ⁹ Tah'yy ka'eeh do hyb n'aa hëej ta hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo bä tabawäd wät ta s'ee hēnh naa hadoo doo da. Ta tii bä jé pad'yyt hē takeh'ÿÿt. Sa masãäh byyh s'ëëb sa tób rah'ÿÿt doo. Tii d' né paa Isak, Jakóh rabad'oo. Sa hã na-ãäj hē P'op Hagä Do ky n'aa enooh paa hëej Abaraãm hã taky n'aa enooh do paah. ¹⁰ Ta tii d' paa Abaraãm rawén bok panang P'op Hagä Do mo haj'aa hã, nahānh doo, hÿ pong jé badäk do ragada do hyb n'aa.

¹¹ Abaraãm h'yy ka'eeh do hyb n'aa, neta né paawä ta ÿÿm Sarah, tabëej däg né paawä ta baab n'aa ta ÿÿm sii tabetaah hyb n'aa, Abaraãm panaa nyy dāk, P'op Hagä Do moo wät né hē ta hã taky däng do taky daheeh do hyb n'aa. ¹² Ti hyb n'aa kä, edaa däg né paawä tadajëp do ta t'aah benäng noo gó, sagõõh hawób dāk, hood tæg hawób däg ta panaa ta jawén kä.

¹³ Abaraãm, Isak, Jakóh na-ãäj hē radejëp sa hã P'op Hagä Do ky n'aa eno dāk do paa ragadoo do pooj jé. Ti hadoo né hē, rah'yy kae had'yyt hē radejëp bä kä. Ti hyb n'aa, dawëë naa rahapäh hadoo sa hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paah. Tsebee gó ragahëen ti sa h'yyb gó. Dooh m' badäk hahÿ tado bä sa panang heh'äät, sa nooh. Ta s'ee hēnh naa, ta wób sa häj n'aa bä habok do hadoo mäh, sa nooh. ¹⁴ Sa häj n'aa pan'aa hes'oos do tii, ta ti hedoo do her'oot doo. ¹⁵ Dooh hëej reréd hõm do paa tado bä rah'yyb padëek doo. Tii d' tado bä paawä, rahaja

paawä rababaaj nä p'aa hēnh t'īī hēnh. ¹⁶ Panang hỹ pong jé badäk doo, hēēj reréd hōm do bahānh baad hadoo do resoos. Ti hyb n'aa, dooh P'op Hagä Do nu mebyy bä, “Ȳ ti rah'yy kaha'eeh doo”, tahe'ood bä. Tenyyw hōm sa panang pan'aa hỹ pong jé.

¹⁷⁻¹⁸ Abaraām P'op Hagä Do metyy noo gó, taju paawä ta t'aah Isak P'op Hagä Do wē. Tii d' tawén doo paawä, baad P'op Hagä Do hā tah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Isak, sét had'os do ta t'aah Abaraām aju paawä, hahỹ̄ da paawä P'op Hagä Do ky hadoo paa ta hā: “Isak hanaa da a panaa heh'äät.”† ¹⁹ Abaraām hā, P'op Hagä Do hajaa dejēp do ragenä boo bä tan'oo bä. Ti hyb n'aa, dooh né paawä Isak tadajēb bä, ta t'aah tagadoo p'aa hēnh, dajēp do mahang taganä wät hadoo.

²⁰ P'op Hagä Do hā Isak h'yy ka'eeh do hyb n'aa taky n'aa edēng Jakóh, Esauh daheeh, sa pooj jé hawät do hā.

²¹ P'op Hagä Do hā Jakóh h'yy ka'eeh do hyb n'aa tadajēb pooj jé taky n'aa edēē wät mä pawóp hadoo do Joséh taah, tii bä m' ta tatu hā tanu hyy häng bä m', P'op Hagä Do taj'aa etsēē kán.

²² Joséh h'yy ka'eeh do hyb n'aa, tabedaa dāk bä tadajēp doo, taky däng mä Esit bä naa Isaraéw buuj raban'yyh da ta jawén. P'op Hagä Do hā tah'yy ka'eeh do hyb n'aa tamejũ sa hā nyy d' rabad'oo ta k'yy paa hā.

²³ P'op Hagä Do hā Mosees yb, Mosees ȳyn rah'yy ka'eeh do hyb n'aa Mosees benäng do jawén paa bä, tamawoob hē kamarab noo gó rajejēn mä Mosees. Anäm mä sa hā sa t'aah. Dooh m' rajeỹ̄m bä häj n'aa wahē n'aa mejũ doo.

²⁴ P'op Hagä Do hā Mosees h'yy ka'eeh do hyb n'aa, dooh takarēn bä Paraóh toog t'aah ramaneēēnh karapee tanado wät bä kä. ²⁵ Dooh takarēn bä nesaa do moo

† 11:17-18 Genesis 21.12

heb'ooh do sa da tah'yyb hado bä. Dooh takarēn bä sa sii tateabee bä. Ji wad'iits ti ta tii, ta hä. P'op Hagä Do karapee, Isaraéw buuj, sa sii rarejää do takarēn tagadoo. ²⁶ Tak'ëp baad ub ta hä Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do kajaa do tagada do hyb n'aa ta hä raky n'aa rejää doo. Tak'ëp ky n'aa gebah do Esit häj n'aa bä hanäng do bahãnh ti ta hä. Raky n'aa rejää do tawén gadoo, baad hadoo do ta sãm tagada do hyb n'aa ta pooj jé. ²⁷ Tah'yy ka'eeh do hyb n'aa né hē tawén eréd hõm Esit häj n'aa. Dooh Esit häj n'aa wahë n'aa kawajään do tajeÿÿm do hyb n'aa tado bä. Dooh tah'yy gajëë hõm bä, P'op Hagä Do ji nahapäh do tahapëë däk do hyb n'aa. ²⁸ P'op Hagä Do hä tah'yy ka'eeh do hyb n'aa tamejüü Pas-kowa heen n'aa Isaraéw buuj ratab'ëës. Tah'yy ka'eeh do hyb n'aa tamejüü b'éé majyyw repeats hõm sa tób noo bä, dajëb manaa do sa taah wah'ëeh hedoo do tanadej'ëep hyb n'aa.

²⁹ Isaraéw buuj rah'yy ka'eeh do hyb n'aa rabatsëg hõm akajar Hahiin Do häd näng doo me, bawoonh do ji mahõm do hadoo. Esit buuj kä rakarēn bä paawä rabatsëg hõm Isaraéw buuj sa jawén, pehãs mä naëng me.

³⁰ Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa Jerikó häd näng do panang hadë pä s'ëëb kajäg bëeh, setsi ta ãh noo gó Isaraéw buuj ranu haw'õöd bong jawén paa bä. ³¹ ÿÿnh Rahab häd näng doo, hajök do sii he'ÿÿh do paah, tah'yy ka'eeh do hyb n'aa dooh tadajëb bä ta wób sa sii, panang babuuj P'op Hagä Do ky nadah'eeh do sa sii. Baad mä Rahab gadoo paa pawóp hadoo do Isaraéw buuj panang begä n'aa. Tamo n'aa jesuu, tajejën.

³² Badawëët paawä Gidejõn, Barak, Sãn-Sãw, Jepeté, Dawi, Samuéw häd enäh doo, P'op Hagä Do ky n'aa rod na-ãäj hē sa ky n'aa ji maher'ood bä. ³³ Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa ta ti sa wób rado hõm sa majĩĩ häj n'aa. Rah'yy

ka'eeh do hyb n'aa baad P'op Hagä Do karën doo da ti sa wób rabag'áãs. Rah'y'y ka'eeh do hyb n'aa P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ragadoo. Rah'y'y ka'eeh do hyb n'aa P'op Hagä Do noo mesoo awad. ³⁴ P'op Hagä Do hã rah'y'y ka'eeh do hyb n'aa tääg hõõ tak'ëp haju do mahãnh sa wób raked'ëëp. Rah'y'y ka'eeh do hyb n'aa sën-jeer mahãnh raked'ëëp sa wób. Rah'y'y ka'eeh do hyb n'aa, nahej'oonh do paa hejooj padëëk. Rah'y'y ka'eeh do hyb n'aa rakarejan sa majĩ sii rakaneb'oooh noo gó, sa majĩ ranes'ëëm. ³⁵ Ỹỹj wób p'aa hēnh ragadoo sa taah dejëp do mahang genä bong doo. ‡

Sahõnh hē ta ti hedoo do ta wób rahapëë né paawä, h'y'y ka'eeh do wób rahoop sa hã rarejãã doo. Rahob had'y'yt hē, dejëp. Dooch P'op Hagä Do raky n'aa jejen bã raked'ëëp hyb n'aa paawä. Tak'ëp baad ji bawäd had'y'yt do h̃y pong jé, ragenä bong bã kã, ti ragahëen. ³⁶ H'y'y ka'eeh do wób raky n'aa rejãã, rahewyyh. H'y'y ka'eeh do wób ramoo mewyyt, ratsyym mewyyt haak sapuuw hadoo doo me, ragadahew'ëës doo gó radewäts b'ëeh. ³⁷ Pã me ramakut h'y'y ka'eeh do wób radejëp hyb n'aa. H'y'y ka'eeh do wób rabaa gehög hõm seer me. H'y'y ka'eeh do wób sën-jeer me radej'ëëp. Jé pad'y'yt hē h'y'y ka'eeh do wób raked'ëëp sa majĩ mahãnh. Jããm hē b'ée byyh kabara byyh h'y'y ka'eeh do wób sa saroor. Dooch sa wë hanyys péh. Kasuud is paah. Rano n'aa masoo, rarahejãã. ³⁸ Banawäng doo bã, waëë mahang, pä yb gabaho doo gó, k'ääts yt hã gabaho doo gó na-ããj hē rababok paah. Dooch rahyb n'aa p'eed bã badäk hahỹỹ bã hanäng doo. Baad had'op ta tii. Badäk hahỹỹ bã habong do wób, P'op Hagä Do hã h'y'y kana'eeh do sa bahãnh ta tii, baad hadoo doo. ³⁹ Baad ub ta ti sahõnh hē P'op Hagä Do hã, ta hã rah'y'y ka'eeh do hyb

‡ 11:35 P'op Hagä Do ky n'aa rod sa hã masa do P'op Hagä Do hã rah'y'y ka'eeh do hyb n'aa tii.

n'aa. Ti hadoo né hē, dooh paa ragado bä sa hä P'op Hagä Do ky n'aa eno däk do paah. ⁴⁰ Rawén ganadoo paa ta tii, baad hadoo doo, pooj jé taky n'aa enooh do bahãnh, P'op Hagä Do h'yyb däng do hyb n'aa sa hä ër hä na-ããj hē, séd demuun baad had'op ër bahadoo hyb n'aa kä.

12

Dooh ji h'yy gajëë hõm bä baad nadoo do ji ahob né paawä ky n'aa hahÿÿh

¹ Ti hyb n'aa kä, hajök h'yy ka'eeh do paah, p'ooj ub habong do paa ër rahapäh do hyb n'aa, taw'ãäts hē ër eréd hõm sahõnh hē ji tahewaat doo, baad nadoo do ji tamasoo do na-ããj hē. Taw'ãäts hē h'yy ganajëng doo me P'op Hagä Do karën doo da ër aboo had'yyt hē hÿ jawén, tsyym kas'ÿÿ do h'yy ganajëng doo me rawaj'aah doo da rakajaa bä kä. ² Taw'ãäts hē Jesus hä ër h'yyb padëëk. Ër h'yy ka'eeh do du na do tii, ër h'yy ka'eeh do kah'üüm hanoo do tii. Tak'ëp tsebé do ta pooj jé tagadoo tagada do hyb n'aa tagadoo paa b'aa kajatsëk do hä tadajëp doo. Dooh hyb n'aa Jesus nu mebyng pé ta tii d' tadajëp do hä.* Tii bä kä, P'op Hagä Do sahõnh hē bag'ãäs do hub hënh tabaso kân, takaweh'ëeh doo bä. ³ Bë hyb n'aa newë ny da dooh Jesus h'yy gajëë hõm bä, tak'ëp ajyy nesaa do moo heb'ooh do ta hä rakamajë né paawä. Bë hyb n'aa newë Jesus, bë h'yy gejë hõm mahãnh. ⁴ Bëeh, dooh dajëb bë ahob nä bä nesaa do hä bë h'yy keb'aah do hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'ãäts hē bë h'yy keb'aah né hē, bë h'yy gejë hõm manäh. ⁵ Bë mabaan hõm P'op Hagä Do kyyh bë tah'yyb

* 12:2 Judah buuj sa hä, b'aa hä ji dajëb bä tak'ëp ji nu mebyng. Sa hä P'op Hagä Do ky n'aa was'ee däk do tii d' dajëp doo. Ti hadoo né hē, dooh Jesus nu mebyy bä, baad hadoo do ta pooj jé tagada do hyb n'aa.

en'yym do hyb n'aa bë tamaher'oot doo. Bëëh, ta taah hã tabaher'oot tii. Hahỹỹ da ta kyyh ta kyy kerih doo gó:

“Tah ỹỹ, mamak'yyts manä mahỹỹnh do hadoo doo me Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do òm tametëëk doo.

H'yy gajëë hõm manä tak'ëp hadoo doo me òm tamaher'ood bä, òm tah'yy geãm bä.

⁶ Mahỹỹnh do hadoo doo me Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do metëëk takamahãnh do hã.

Sahõnh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do gadoo doo, ta taah hedoo doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hewyyh hadoo ta see pé noo gó tametëëk hyb n'aa”,[†] nãng ta kyyh.

⁷ Baad nadoo do bë ahoop doo, bë tametëëk do pan'aa tii. Ta taah bë bahado dãk do hyb n'aa, ta t'aah hã tabad'oo doo da bë hã tabad'oo ta ti metëëh. Sahõnh hë né hë sa taah hedoo do mahỹỹnh hadoo doo me sa yb metëëk.

⁸ Mahỹỹnh do hadoo doo me P'op Hagã Do bë tama net'ëëg bä paawä, sahõnh hë ta taah tametëëk doo da, tii bä dooh paawä ta taah heh'ãät bë do bä. ỹỹnh daap hetaah do taah hadoo paawä bë tii bä. ⁹ Èr karepé noo gó, èr yb badãk hahỹỹ bä hanãng doo, mahỹỹnh do hadoo doo me èr rametëëk, èr wén weh'ëëh èr yb. Ti hyb n'aa taw'ãäts hë ti bahãnh èr Yb hỹ pong jé hawät do èr ky daheeh, ta pa had'yyt hë èr babok hyb n'aa. ¹⁰ Pawóp its ta baab noo gó ji yb ji rametëëk baad hadoo doo me sa hã, èr rabaw'ëëh hyb n'aa. P'op Hagã Doo kä èr tametëëk baad tabahadoo hyb n'aa èr hã, baad had'op, tsyt hë nesaa do mahãnh èr babok hyb n'aa kä, tsyt hë nesaa do mahãnh tabawät doo da. ¹¹ Ji hã rametëëk doo, ji rahewyyh doo, dooh né hë ji genaag bä ta tii d' ji hã rabad'oo do ti noo gó. Hejooñh ji

[†] 12:6 Proweh-Bijos 3.11-12

hã, datés ji hã. Ti hado né paawä, ta jawén kä, P'op Hagä Do mo haj'aa ji ahob wät do hyb n'aa ji h'yy ganny däk bä kä, tak'ëp h'yyb nyyw gó baad had'op doo gó ji bawät tan'oo bä kä.

¹² Ti hyb n'aa kä, bëëh, h'yyb nahejooj padëek doo, bëëh, h'yyb nahedo padëek doo, taw'ääts hë bë h'yy kahej'oonh, bë h'yyb hedo p'aa hënh. ¹³ Taw'ääts hë tyw n'aa dajang doo me bë babok, h'yyb nahed'oo do rah'yy ganejë hõm hyb n'aa, p'aa hënh baad had'yyt hë Jesus tyw n'aa gó rababok hyb n'aa kä.

Dooh ji mak'yyts bä ji P'op Hagä Do maher'oot do ky n'aa hahÿÿh

¹⁴ H'yyb nyyw gó bë aboo sahõnh hë sa wë. Tsyt hë, nesaa do mahãnh, P'op Hagä Do wë bë aboo had'yyt hë. Tsyt hë nesaa do mahãnh ji naboo bä, dooh da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ji hapëë bä da. ¹⁵ Baad bë masaa bë da hadoo doo, dooh bë mahang makyys pé ji hã P'op Hagä Do ky ennyim doo. Ji hã P'op Hagä Do ky ennyim do makyys doo, ta hã h'yy gajëë hõm doo, baad nadoo do tadu n'aa, ta wób tah'yyb tatuk ta nemuun dawëë P'op Hagä Do mahãnh rababok hyb n'aa. ¹⁶ Bë hyb n'aa matakä bë mahang tanaÿÿh hyb n'aa ta ÿÿm nadoo do sii, ta patug nadoo do sii. Bë hyb n'aa matakä bë mahang tananäng hyb n'aa P'op Hagä Do waneh'ëëh do Esauh makü bad'oo doo da. Sét ta waa hyb n'aa tesëëm hõm, tan'oo däk ta wah'ëë hadoo do paa ta hÿÿj hã. ¹⁷ Bë hapäh né hë, ta jawén, ta yb ky n'aa edëng takarën bä, dooh ta yb gado wäd bä. Aód né paawä dooh tahaja wäd bä tahÿÿd bä tabad'oo do paa.

¹⁸ Ti hyb n'aa, taw'ääts hë h'yy ganajëng doo me baad had'yyt hë ër h'yy ka'eeh. Baad ub né hë ta tyw n'aa papuuj, p'ooj ub Mosees hã kametä däk do bahãnh tii.

Doooh bë kaja däg ji hapäh do waëë bahõõ däk doo bä, tak'ëp tabadagyp doo bä, bah'ood darung do bawät doo bä, ër wahë makû rabad'oo do paa hadoo.† 19 Doooh bë maa napëë bä b'ée s'ään gamehÿÿh do ky ka'eeh doo. Doooh bë maa napëë bä P'op Hagä Do kyyh ãm n'aa näng doo, ta ti ramaa napäh do paa hadoo. Ramaa napäh bä m' rabetsëë P'op Hagä Do ky ym hyb n'aa sa hã ta her'oot doo. 20 Tak'ëp rajeyÿm do hyb n'aa, dooh m' rahaja bä ragado bä P'op Hagä Do mejũũ doo: “Dajëp né da waëë hã moo däng doo, bë masããh see na-ããj hë dajëp né hë da. Ji akut pä me tadajëp hyb n'aa”,§ näng paa ta kyyh. 21 Tak'ëp mã ta ãm n'aa näng Mosees hapäh doo. Ti hyb n'aa m' taky hadoo: “Tak'ëp ÿ kajajãh ta ãm n'aa hã”,** näng mãh. Ti hadoo paa sa hã.

22 Èr hã kä ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wë tagasëets hõm. Pooj jé sa hã kametä däk do nahado tii. Waëë hadoo ji matym me ji nahapäh do wë, Sijõn häd näng do wë bë kaja däk. Jerusarënh hÿ pong jé badäk doo hënh, P'op Hagä Do hedëb had'yyt do panang wë bë kaja kãn. Tak'ëp hajõk do ããs tseb'ee doo gó hÿ pong jé rakata padëek doo bä bë kaja kãn. 23 P'op Hagä Do taah wah'ëeh hedoo do sa wë bë kaja däg kãn. Hÿ pong jé sa häd kerii däk. Sa wób bë bahado däk. P'op Hagä Do wë bë kaja kãn, sahõnh hë badäk hahÿÿ bä habong do ky n'aa etyy doo. Baad habok do paa hÿÿ kä baad had'op do hado däk do sa wë bë kaja kãn do hadoo.†† 24 Ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do ky n'aa enooh do Jesus gasëets hõm do wë bë kaja

† 12:18 Èr wahë makûũh tawén her'oot, ta wakããn Isaraéw buuj tama erih do hyb n'aa hahÿÿh. § 12:20 Esodo 19.12-13 ** 12:21 Dew-Teronom 9.19 †† 12:23 Jesus hã ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa hÿ pong jé babuj n'aa ji bahado däk, dooh né paawä t'ĩĩ hënh ji awäd nã bä. Ti hyb n'aa né hë sahõnh hë tetsén do wë ji kaja däk tanooh.

kän. Baad ta majyyw er h'yyb tym tabenyww däk. Abew majyyw nahado, k'ääts gó naa P'op Hagä Do hä tabetsëë P'op Hagä Do babaanh hyb n'aa ta säm.†† Jesus majyyw etsëë hadoo P'op Hagä Do hä tamabaan hõm hyb n'aa sahõnh hë nesaa do er moo bok do paah. ²⁵ Ti hyb n'aa bë mak'yyts manä Jesus er tamaher'oot doo. P'ooj ub, P'op Hagä Do kyyh badäk hahÿÿ bä Mosees sa hä tamaher'oot do mak'yyts doo, nesaa do hä raky n'aa kety däk tii. Ti bahãnh ji P'op Hagä Do rejãã do er ahoop da hÿ pong jé naa er tamaher'oot do er mak'yyts bä. Dooch er haja bä er kejën bä ta ti mahãnh. ²⁶ P'ooj ub waëë Sinaih häd näng doo bä sa sii P'op Hagä Do baher'oot noo gó, tak'öp badäk hahÿ katajus wät ta ky haj'aa. Da hë kä hahÿÿ da P'op Hagä Do ky däng: “Sét nuu me ti awät nä badäk hahÿ had'yyt nado katajuus ÿ an'oo bä. Wë na-ããj hë katajuus da ÿ an'oo bä”, näng ta kyyh. ²⁷ “Sét nuu me ti awät nä” taher'ood bä, gawatsig da tapehuunh do paa hahãnh doo, naym doo, tahanäng pé tii. Jããm né hë haym nahãnh doo. ²⁸ Ti hyb n'aa, panang banahãnh do er gadoo da do hyb n'aa hÿ pong jé P'op Hagä Do bag'ääs doo bä, taw'ääts hë dooch er eréd bä P'op Hagä Do ky enyym do ji hä. Taw'ääts hë takarën doo da, er j'aa etsë ta hä. Taw'ääts hë P'op Hagä Do er hyb n'aa jew'yyk er hyb n'aa meuunh doo me. Taw'ääts hë ta wë er kadaduu doo me er j'aa etsë ta hä. ²⁹ Taw'ääts hë tii d' er bad'oo, tëëg hõõ sahõnh hë tagawats'iik do hadoo P'op Hagä Do er h'yy kaha'eeh doo.

13

Nyy da ji bawät do ky n'aa hahÿÿh

¹ Taw'ääts hë bë kamahãnh had'yyt hë bë da hadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh doo. ² Taw'ääts hë baad bë gadoo bë

†† 12:24 Genesis 4:10

tób bã ta s'ee hēnh naa hena doo. Tii d' ta wób rabad'oo do hyb n'aa paah, āās né ti ragadoo, dooh né paawā rahapēē bã āās rado bã. ³ Taw'āāts hē ragadahew'ēēs doo gó radewāts b'ēēh do bē hyb n'aa esee, bē masaa. Bē hyb n'aa newē nyy d' bē karēn paawā bē hā ta wób rado bã, bē tado bã paawā ēnh radewāts b'ēēh doo. Bē hyb n'aa newē na-āāj hē rarahejāā doo, bē hā pé hado né paawā ta tii.

⁴ Taw'āāts hē bē sahōnh hē bē hyb n'aa jew'y'yyk ji katēē doo. Masuj nado tii. Taw'āāts hē ȳynh patug dooh ta ȳym tawad'ii bã ȳynh see wē. Taw'āāts hē ȳynh na-āāj hē dooh tawad'ii bã ta patug. Tii d' ȳ wén her'oot, baad nadoo do hā P'op Hagā Do ky n'aa etyy da sa ȳym nadoo do sii, sa patug nadoo do sii ha'ȳyh doo.

⁵ Bē kamahān manā dajēēr. Taw'āāts hē bē h'yy gadeja bē wē hanāng do hā. Tii d' bē ȳ wén maher'oot, hahȳy da P'op Hagā Do ky dāng do hyb n'aa: “Doooh ōm ȳ eréd bã. A pa had'y'yyt hē ȳ bawāt”, * nāng mäh. ⁶ Ti hyb n'aa, hejooonh do ēr hā takametā bã, dooh ēr hyb n'aa tón bã. P'op Hagā Do hā ēr h'yy kasadā do hyb n'aa hahȳy da ēr hajaa ēr ky hadoo:

“Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do masa ȳ n'aa. Doooh da ȳ eỹym
bā.

Doooh hajaa pé hā ȳ ramoo bok péh.”†

⁷ Bē hyb n'aa es'ee bē wahē n'aa bē h'yyb mah'ūūm do paah, P'op Hagā Do panyyg bē ramaher'oot do paah. Bē hyb n'aa newē nyy da rababok paa radejēp bã kã. Taw'āāts hē rah'y'yy ka'eeh do paa da bē h'yy ka'eeh.

⁸ Jesus Kristo dooh takahȳyd bã. P'ooj ub tabawāt doo da, da hē na-āāj hē tabawāt, hỹ jawén na-āāj hē tabawād had'y'yyt da. ⁹ Ti hyb n'aa bē an'oo manā ta s'ee hēnh

* 13:5 Dew-Teronom 31.6 † 13:6 Saaw-Mo 118.6-7

bē rah'yyb mahūūm hajōng hedoo do ta see ky n'aa me rama metēek doo me. Taw'āāts hē ji wē P'op Hagā Do ky enyym do bē tah'yyb hej'oonh, baad bē h'yy kae had'yyt hē hyb n'aa. Sa waa, sa tā ratayy do hā bē hyb n'aa matakā manāh. Dooch ta ti masaa bā tayy do sa hā. ¹⁰⁻¹¹ Ēr wē ti anyy dāg kǎn nesaa do ēr moo bok do hado hōm doo, Jesus, ēr hyb n'aa dajēp doo. Sa masāāh wób majyyw Judah buuj sa ky n'aa rod wahē n'aa tamahūūm P'op Hagā Do tób n'aa gawakō t'ōp gadāk doo gó P'op Hagā Do matym gó, nesaa do ramoo bok do paa kado hōm hyb n'aa. Sa hā P'op Hagā Do kahesé do tób n'aa yt hā moo heb'ooch doo, dooh rahaja bā rawēē bā ta ti booj yb, kabara dab. Panang bahānh rabaju hōm tii. Ta tii pé né hē, P'op Hagā Do matym gó nesaa do hado hōm do ti Jesus. ¹² Ta hā kaja dāk sahōnh hē sa ky n'aa rod rabad'oo do paah. Ti hyb n'aa, Jesus na-āāj hē ahob wāt panang bahānh, ta majyyw hyb n'aa tsyt hē P'op Hagā Do wē tabasēew hōm hyb n'aa ta karapee. ¹³ Ti hyb n'aa kā, panang bahānh Jesus ramahūūm doo da, ta hā rarejāā do tabahoop hyb n'aa, taw'āāts hē ēr na-āāj hē ēr eréd hōm Jesus ganadoo do rabahed'oo doo. Taw'āāts hē ēr gadoo Jesus hyb n'aa ēr raky n'aa rejā bā, Jesus gado dāk do paa hadoo ta hā raky n'aa rejāā doo. ¹⁴ Ta ti ŷ wén her'oot, dooh babā ēr panang heh'āāt nahānh do tado bā. Hỹ pong jé ēr panang heh'āāt do ti ēr gada doo. ¹⁵ Jesus ēr ky n'aa rod P'op Hagā Do wē tabahadoo do hyb n'aa, taw'āāts hē Jesus wē ēr bahōm ēr j'aa etsēē had'yyt hē hyb n'aa P'op Hagā Doo. Da hē ēr j'aa etsē doo, P'op Hagā Do matym n'aa hadoo né hē tii, P'op Hagā Do ji hyb n'aa jew'yyk do né hē tii. ¹⁶ Bē moo boo had'yyt hē baad hadoo do bē da hadoo do wē. Bē mabaan manā tii. Bē masaa had'yyt hē ta wób bē wē hanāng doo me. Bē mabaan manā tii. P'op Hagā Do matym n'aa hadoo tii. P'op Hagā Do h'yy gadajang ta tii hā. ¹⁷ Taw'āāts hē bē ky dahé, bē hyb

n'aa jewyyg Jesus hã h'yy ka'eeh do hyb n'aa bë wahë n'aa hedoo doo. Bë rahagãã had'yyt hë, rahapäh do hyb n'aa P'op Hagä Do wë rakametëeh hyb n'aa ta jawén kä nyy da paa bë rabahag'ããs. Bë an'oo manä bë rahyb n'aa tón, baad nadoo do hyb n'aa ta ti bë hã. Ti hyb n'aa taw'ãäts hë bë ky dahé né hë, tsebee gó bë rabahag'ããs hyb n'aa.

¹⁸ Bë ky n'aa ets'ëë ãã hyb n'aa P'op Hagä Do hã. ãã hapäh, baad ub ãã h'yyb. Baad ub ãã baboo had'yyt hë ãã karën. ¹⁹ Tak'ëp bë ky n'aa ets'ëë P'op Hagä Do banoo hyb n'aa nyyw hë ÿ matëeh hyb n'aa bë wë.

Ky n'aa kedëng do ky n'aa hahÿh

²⁰⁻²¹ ÿ karën P'op Hagä Doo, h'yyb nyyw ji hã hanoo doo, bë hã tabanoo sahõnh hë baad hadoo doo, takarën do bë bahajaa bë moo bok hyb n'aa. ÿ karën Jesus Kristo hyb n'aa tamoo wät ër h'yyb gó tagen'aak doo. Ta tyw n'aa papuuj nahänh do P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paa Jesus majyyw gasëets hõm do hyb n'aa, p'aa hënh Jesus ër Wahë N'aa ganä wät dejëp do mahang P'op Hagä Do an'oo bä. B'éé hagä n'aa wahë n'aa heh'äät do ti Jesus. † Taw'ãäts hë Jesus Kristo ër j'aa etsëë had'yyt hë. ÿÿ. Tii d' né hë. Taw'ãäts hë.

²² Wakän haa hedoo doo, baad bë gado hahÿ bë ÿ ma erih doo gó bë ÿ maher'oot doo. Dooh tadawëd bä ÿ ma erih doo.

²³ Bë ÿ maher'oot, dooh ër hÿÿj hadoo do Tsimoot ragadahew'ëës doo gó tag'ëëd wäd bä. Rado nyyh. Nyyw hë takaja bä babä, ÿ mahüüm da si ÿÿ, bë wë ÿ beg'ããs bä.

²⁴ Bë maher'ood ãã hyb n'aa esee bë wahë n'aa hedoo doo, sahõnh hë P'op Hagä Do karapee na-ãäj hë. Itarija häj n'aa buuj Jesus hã h'yy ka'eeh do bë m' rahyb n'aa esee.

²⁵ ÿ karën P'op Hagä Do ky ennym bë wë. Jããm hë kä.

† 13:20-21 Èr hagä n'aa heh'äät tahanäng pé tii.

Pop Hagä Do Panyyg Hanäm Do Hahÿÿh
 The New Testament in the Nadëb language of Brazil (BR:mbj:Nadëb)
 O Novo Testamento na língua Nadëb do Brasil
 copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nadëb (Nadëb)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nadëb

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Mar 2019 from source files dated 12 Mar 2019

c5681c4e-55f8-5b64-badf-af07c5e28afc